

Vzdělávací systém v Apoštolské církvi

Bakalářská práce

Autor:	Petr Berdar
Katedra:	Filosofie a teologie
Vedoucí práce:	PhDr. Zuzana Svobodová, Ph.D.
Studijní program:	B7508 B Sociální práce
Studijní obor:	Pastorační a sociální práce
Rok odevzdání:	2011

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci s názvem Vzdělávací systém v Apoštolské práci napsal samostatně a výhradně s použitím uvedených pramenů.
2. Souhlasím s tím, aby práce byla zveřejněna pro účely výzkumu a soukromého studia.

V Kolíně dne 7. 12. 2011

Petr Berdar

ANOTACE

Práce se snaží popsat vzdělávací systém Apoštolské církve. Teologické vzdělání členů Apoštolské církve a taktéž jejich vzdělávání je důležitou a nedílnou součástí křesťanské výchovy. Tyto procesy jsou uplatňovány od těch nejmenších po nejstarší, a to různými formami. Cílem vzdělávání i výchovy je předávat biblické pravdy, budovat charakter, který se podobá Kristu Ježíši, upevňovat křesťanské hodnoty a přivádět lidi k rozhodnutí, aby se jim víra v Boha stala životní cestou.

Budoucnost církve je právě ve vzdělávacích a výchovných procesech, jen tak se zaručí zachování víry. Vírou je předně chápáno osobní setkání s Ježíšem Kristem a rozhodnutí stát se jeho učedníkem. K tomuto cíli se snaží Apoštolská církev přivést jak věřící tak nevěřící lidi. Uvedené cíle se tedy stávají předmětem vzdělávání členů církve a jsou zprostředkovávány různými vzdělávacími programy. V práci se snažím podat ucelený pohled na tyto vzdělávací programy a najít mezi nimi styčné body.

ANNOTATION

The paper's aim is the description of the educational system within the framework of *Apoštolská církev* – the Pentecostal denomination in the Czech Republic. The theological education of the members of this denomination and also continuous educational activities are very important and form an integral part of the Christian education and training. The educational process is administered to all age groups from pre-school to the elderly and takes different forms. The ultimate goal and purpose of both, the education and the training, is impartation of the Biblical truths, building Christ-like character, strengthen the Christian value system building and bringing people to right decision making so that their faith in God can form their walk of life.

The thesis holds that the future of the Church lies in educational and training processes for only in such a manner the faith may be preserved. The phenomenon of faith in this paper is understood in terms of a personal encounter with Jesus Christ and results in the individual's commitment to the discipleship of Jesus Christ. *Apoštolská církev* strives to bring to this end both groups of people its members encounter, the believers and unbelievers alike. The given aims therefore become subjects of the educational processes involving the members of the denomination. They are produced and carried out through various educational programmes. One of the main emphases of this work is to bring a compact and complex outlook of these educational programmes with a specific stress on the elements in which those programmes implement each other.

Poděkování

Rád bych poděkoval své rodině, předně své ženě, za podporu, kterou jsem od ní přijímal během studia. Také děkuji bratru Mgr. Milanu Bubanovi, který mi umožnil studovat při zaměstnání. Všem svým blízkým, kteří, byť nepatrnou částí, přispěli svým názorem k mé bakalářské práci. Jmenovitě Radku Smetanovi, jelikož mi byl jako přítel velikou oporou v každý čas a v neposlední řadě děkuji za rady i PhDr. Zuzaně Svobodové, Ph.D., vedoucí mé práce.

OBSAH

1. Úvod	8
2. Apoštolská církev	12
2. 1 Organizace	12
2. 2 Učení.....	13
3. Počátky letničního hnutí ve světě	15
4. Vývoj Apoštolské církve	16
5. Začátky systematického vyučování v Apoštolské církvi	19
5. 1 Systém vyučování do roku 1991	19
5. 2 Nakladatelství Křesťanský život	21
6. Vzdělávání služebníků v církvi	23
6. 1 První oficiální vzdělávací systém LightForce	23
6. 2 Letniční biblická akademie.....	24
6. 3 Vyšší odborná škola misijní a teologická	25
6. 4 Biblická škola dnes	27
6.4.1 Distanční studium	28
6.4.2 Ezdráš	30
6. 5 Pastorálky – další forma vzdělávání duchovních pracovníků	31
6. 6 Odbor mládeže – vzdělávání vedoucích.....	32
6. 6. 1 Krátký pohled do vzdělávacího systému Římskokatolické církve	34
7. Vzdělávání laiků ve sborech Apoštolské církve	38
7.1 Účel.....	38
7. 2 Cíl	38
7. 3 Metoda a výsledky šetření	39

7. 3. 1	Vzdělávání stávajících členů	39
7. 3. 2	Vzdělávání nových členů.....	40
7. 3. 3	Účast na vzdělávání laiků a žádoucí výsledek.....	42
7. 4	Interpretace šetření	43
7. 5	Závěr šetření	45
8.	Organizace působící při Apoštolské církvi s vlastním vzdělávacím programem	46
8. 1	Teen Challenge	47
8. 1. 1	Oblasti působení	47
8. 1. 2	Výchovné a vzdělávací procesy	48
8. 1. 3	Výcvikový program Teen Challenge	49
8. 2	Royal Rangers	50
8. 2. 2	Charakter práce.....	51
8. 2. 3	Výcvikové programy pro vedoucí	52
9.	Závěr	54
10.	Seznam použité literatury	60
11.	Přílohy.....	64
11. 1	Seznam studijních pomůcek	64
11. 2	Slovníček pojmů	65
11. 2	Stručná historie Apoštolské církve v datech.....	67
11. 3	Přehled studentů a absolventů LBA a VOŠMT	68
11. 4	Dotazníkové šetření	70

1. Úvod

Stále častěji slycháme větu: „Svět okolo nás zrychluje.“. Je pravda, že doba je rychlejší, lidé dnes například nemusí čekat na novinový článek popisující událost, jež byla aktuální před několika dny. Televize, ale především internet nám ji zprostředkují téměř ihned. Facebook a jiné sociální sítě nám zase dovolují prožívat těžké i radostné chvíle s našimi „přáteli“, kteří jsou od nás i tisíce kilometrů vzdáleni. Díky těmto moderním technologiím se nám otvírá svět „na dlani“.

Tuto dobu bychom mohli charakterizovat jako silně mediální a zaměřenou na vzdělanost, na objevování nových věcí pomocí vědy apod. Internet se pro mnohé stal hlavním zdrojem informací. Lidé v něm každý den hledají a čtou nové zprávy, poznávají nové kultury, nové technologie a tím získávají i širší pohled na svět. Věda zase přichází s novými poznatky, a co není vědecky dokázáno, jako by nebylo. Toto všechno ovlivňuje lidské uvažování a přemýšlení nad okolním světem. Všeobecně moderní člověk mnoho ví, ale mnoho vědění přináší mnoho otázek. Mnohdy je pro člověka těžké se umět orientovat v dnešním světě plném pluralistických hodnot, názorů či postojů. Hesla minulých let, jako „nevaž se - odvaž se“ zdánlivě vedou člověka do větší pohody a uvolněnosti. Ale není to tak, že se člověku pomalu vytrácejí pevné životní kotvy (jako je stabilita v práci, sociální vztahy, rodina apod.)? Lidé se tak snadno dostanou do nesnázi a mnohdy nevědí, jak z nich vyjít.

Církev byla vždy nastavena na pomoc bližnímu. Snažila se být hlasem své doby. Aby církev mohla reagovat na tyto a jiné podněty, potřebuje mít znalosti a dovednosti, které jsou odrazem své doby. To je jeden z důvodů proč by se církev měla vzdělávat. Tedy, aby dokázala adekvátně *odpovídat na*

problémy své doby ve světle evangelia a přivádět tak lidi ze zmatku do řádu, který je v Ježíši Kristu. Další důvod je, že skrze svůj vzdělávací systém upevňuje základní biblické principy v životě věřícího. Člověka, který nově přijde do církve, přivádí skrze vzdělávání k hlubší víře v Písmo a Boha. Je tedy taková církev i dnes? Odpovídá lidem na jejich aktuální potřeby a přivádí lidi do osobního vztahu s Ježíšem Kristem?

Já sám jsem členem Apoštolské církve, do které jsem vstoupil v 23 letech. Vyrůstal jsem v prostředí, které ve mně neutvářelo postoje opírající se o pevný hodnotový žebříček. Například láska, sebeúcta, morální standardy, odpuštění či zodpovědnost byly oblasti, které jsem ve svém životě příliš nerozvíjel. Postupně jsem se dostával do hlubších osobních krizí a neuměl jsem je řešit. V 23 letech jsem se setkal prostřednictvím křesťanů z Apoštolské církve s vírou v Boha a v tomto společenství křesťanů jsem postupně nacházel odpovědi na své otázky. Od té doby uběhlo 9 let a pokládám si stejnou otázku, zda je Apoštolská církev aktuální v tomto rychlém a měnícím se světě pro své okolí a jestli v ní lidé nacházejí odpovědi na své otázky. Pokud vzdělávání přispívá církvi lépe se orientovat v otázkách své doby, zajímá mě, jak veliký důraz klade Apoštolská církev na vzdělávání svých členů. Toto jsou důvody, které mě vedly k zamyšlení se nad tímto tématem.

V této práci bych se tedy rád zabýval vzdělávacím systémem v Apoštolské církvi. Jak bylo zmíněno, dnešní doba (míním tím naši kulturu) klade veliký důraz na vzdělanost (akademičnost) lidí. Za úspěšného je považován ten, kdo má akademický titul. Lidé v naší kultuře nezdravě posuzují člověka podle dosaženého vzdělání, ale už se příliš nezajímají o to, co tento člověk umí udělat v praxi. Proto získané vzdělání v Apoštolské církvi má sloužit k lepším

dialogům se svým okolím a také převedení do každodenní praxe.¹

Vedení Apoštolské církve také vidí důležitost vzdělávat své členy (nejen na akademické úrovni) z toho důvodu, že budoucnost této církve závisí na předávaných hodnotách a biblickém učení. Aby ti, co jsou vyučováni, také získali osobní vztah s Bohem a mohli se pro něj rozhodnout. To znamená, že v zájmu udržení členské základny Apoštolská církev potřebuje lidi vzdělávat a budovat, aby sami věděli, čemu věří.

Mým předmětem zkoumání je tedy systém vzdělávání v Apoštolské církvi a mým hlavním cílem je prostřednictvím tohoto zkoumání dokázat, že Apoštolská církev, jako součást letničního hnutí, má zvyšující tendenci ve zkvalitnění svého systému vzdělávání, který je směřován ke každé věkové skupině. Dalším cílem je zjistit, jakých výsledků chce vedení sborů Apoštolské církve dosáhnout skrze vzdělávací procesy u laiků.

Z položených cílů vyplývá, že vedení Apoštolské církve chce do určité míry naplnit trend dnešní doby a poskytuje akademické vzdělání svým členům. Dále dělí vzdělávací systém podle zaměření cílové skupiny:

1. Pro *budoucí služebníky* v církvi je otevřená „Vyšší odborná škola misijní a teologická“. Poskytuje akademické vzdělání předně členům AC, ale ve svém charakteru jde o mezidenominační školu.
2. Vedení církve si také uvědomuje, že ne každý člen v církvi (ať laik či služebník) se může uvolnit pro dvouleté denní studium na biblické škole. Proto i těmto zajistila možnost získat akademické vzdělání tím, že otevřela dálkové studium na biblické škole.

¹ Použito z rozhovoru s ředitelem biblické školy v Kolíně Mgr. Milanem Bubanem ve dne 29. 11. 2011. Cituji „V naší kultuře jsou ctěni lidé s akademickými tituly a běžní lidé se neptají, jestli pan inženýr, magistr či doktor taky něco dokáže udělat v praxi. Proti tomu lidé, kteří mají "jen" základní nebo středoškolské vzdělání bez maturity vzbuzují u českého člověka pochybnosti. Proto musíme jako církev mít akademické vzdělání na úrovni, tj. takové, které učí používat teoretické poznatky v každodenní praxi církve.“

3. *Vzdělávání laiků* na místní úrovni. Jde tedy o členy, kteří se buď nechtějí vydat akademickou cestou nebo prozatím nemohou (děti). Každý sbor, stanice či diaspora v AC využívá svých možností při předávání biblických poselství, upevňování lidí ve víře a vedení do osobního vztahu s Ježíšem Kristem, a to pro děti, mládež i dospělé.

4. Vedení Apoštolské církve usiluje také o vzdělávání svých *duchovních pracovníků (pastorů)*. I ti procházejí několikrát během roku uceleným a systematickým vzděláváním.

Práci jsem rozdělil do tří hlavních částí. V první části se zabývám otázkou, co je Apoštolská církev. Zmíním její letniční důrazy a historický vznik. Ve druhé části věnuji pozornost začátkům systematického vzdělávání před rokem 1989 a jeho vývoj po sametové revoluci. V posledním oddíle sleduji možnosti vzdělávání laiků, dětí a jiných skupin lidí, se kterými Apoštolská církev pracuje.

K napsání této práce jsem použil knihy uvedené v seznamu literatury. Jelikož jsem se zabýval programy Apoštolské církve, které zatím nejsou popsány v žádné literatuře, čerpal jsem jednak z vnitřních manuálů u daných programů a také jsem informace získal z rozhovorů s vedoucími v AC, konkrétně s emeritním biskupem AC Rudolfem Bubikem, současným biskupem AC Martinem Moldanem, ředitelem biblické školy Mgr. Milanem Bubanem a vedoucím Odboru mládeže AC Martinem Pencem. Všichni jmenovaní souhlasili, že s poskytnutými informacemi mohu pracovat pro napsání této práce.

2. Apoštolská církev

2.1 Organizace

Apoštolská církev v České republice je společenství letničních křesťanů. Patří k evropskému společenství Pentecostal European Fellowship a je součástí světového letničního hnutí, jehož kořeny sahají do prvního desetiletí minulého století.²

Organizačně se řadí mezi církve s kongregačně-presbyteriálním zřízením. Apoštolská církev je svazkem autonomních sborů, které v sobě sdružují všechny členy Apoštolské církve v České republice. Základní částí Apoštolské církve jsou sbory, které jsou seskupeny do správních oblastí. Sbor vzniká tam, kde je společenství věřících po duchovní a mravní stránce autonomní. Je po hospodářské stránce soběstačný, má právní subjektivitu a je zastupován a spravován pastorem sboru a druhým pastorem. Odpovědnost za sbor nese také Rada starších.³ Jednotlivé sbory tvoří církev, která je spravována Radou církve a jejími orgány. Tyto orgány jsou konference církve, Rada církve, Úzká rada a biskup.

Dceřinou jednotkou k mateřskému sboru je misijní stanice. Impulzem pro založení misijní stanice je většinou to, že v místě bydliště se věřící scházejí ke společným pobožnostem. Sbor svojí misijní stanicí podporuje, například finančně nebo vysíláním duchovních pracovníků k posílení místní práce.

Třetí jednotkou je diaspora. Ta vzniká ve chvíli, kdy se členové shromažďují mimo sbor a stanici. Duchovně i hmotně jsou odkázáni na sbor či stanici.

Apoštolská církev byla zaregistrována státem v roce 1989, a to po

² ZOPFI, Jakob. ... na všeliké tělo!, s. 52

³ <http://apostolskacirkev.cz/view.php?cisloclanku=2003052603>

dlouhém fungování v ilegalitě. Prvním biskupem a taktéž jejím statutárním zástupcem se od tohoto data stal Rudolf Bubík. Svůj úřad biskupa předal v roce 2008 Martinu Moldanovi, který tento úřad spravuje do dnešního dne. Podle vnitrocírkevní statistiky měla církev k 1. 12. 2009 celkem 7 318 členů včetně dětí a čekatelů, 43 sborů, 49 stanic a 64 diaspor.⁴

2. 2 Učení

Kdosi jednou poznamenal, že letniční hnutí je zkušenost, která si hledá teologii – jako by toto hnutí nemělo kořeny ve výkladu Bible a v křesťanském učení. Zkoumání historického i teologického vývoje letniční víry však odhaluje složitou teologickou tradici. Má mnoho společného s evangelikálními naukami, ale svědčí také o dlouho zanedbávaných pravdách, které se týkají díla Ducha svatého v životě i poslání církve.⁵

Ve svém učení AC klade důraz na *autoritu Písma*. Písmo považuje za měřítko víry a křesťanského života. Dále navazuje na učení Ježíše Krista a apoštolů. Nově věřící přivádí v pastorační službě k uvědomění si vlastního *hříchu a k pokání*. Křtí věřící lidi ponořením do vody, na základě jejich osobního rozhodnutí a vyznání Ježíše Krista jako svého Pána a Spasitele. Dále se snaží ve svém učení motivovat své členy k životu v duchovní čistotě před Bohem. Klade důraz na *spasení člověka* skrze víru, na *dílo Ducha svatého* jak v životě jednotlivce (křest Duchem svatým, jehož průvodním znakem je mluvení cizími jazyky – glosolálie a přijmutí duchovních darů neboli charismat, které Bůh chce darovat i dnes), tak v církvi jako celku. V neposlední řadě AC ukazuje na *druhý příchod Ježíše Krista* a s tím související potřeba

⁴ <http://apostolskacirkev.cz/view.php?cisloclanku=2003052603>

⁵ HORTON, Stanley M. a kolektiv. Systematická teologie, s. 15

evangelizace světa. Pokud bych shrnul v bodech důrazy učení AC, tak to je:

- a) důraz na spasení Bohem,
- b) uzdravení duše i těla,
- c) křest v Duchu svatém s průvodními znaky mluvení v cizích jazycích,
- d) druhý příchod Ježíše Krista se zaměřením na evangelizaci.

3. Počátky letničního hnutí ve světě

U kolébky letničního hnutí stojí především dvě hlavní události. Tou první je vylití Ducha svatého v Topece ve státě Kansas roku 1901. Zde kazatel Charles Fox Parham zadal svým žákům na biblické škole úkol, aby z četby Skutků apoštolských zpracovali znaky křtu Duchem svatým. Jejich závěr zněl, že důkazem křtu je mluvení novými jazyky (Skutky 2,4). V následujících dnech všichni zažili tuto skutečnost. „Parhamův zvláštní teologický příspěvek tomuto hnutí spočívá v tom, že trvá na názoru, že jazyky představují zásadní „biblický důkaz“ onoho třetího díla milosti: křtu v Duchu svatém, který je zřetelně ilustrován vzory ve 2., 10. a 19. kapitole Skutků.“⁶ Parham začíná vyučovat křest v Duchu svatém jako oddělenou zkušenost od spasení. Toto se stalo jedním ze základů letničního hnutí 20. století.⁷

Druhá událost se stala o 5 let později v roce 1906 v Los Angeles na Azusa Street 312. Černošský kazatel William James Seymour, žák Ch. F. Parhama, který si osvojil učení svého učitele, začal kázat o křtu Duchem a mluvení v jazycích. To se zprvu neseťkalo s úspěchem, ale později tuto zkušenost prožilo několik jeho přátel. Zanedlouho si pronajal kazatelnu, kde šířil toto učení. I zde byl hojně vylit Duch svatý a po tři roky se zde nepřetržitě konala modlitební shromáždění.

Zpráva o tom, co se děje na Azusa Street se roznesla po celé zeměkouli. Do Los Angeles začalo přijíždět mnoho misionářů, kazatelů a služebníků, kteří si tuto zkušenost odvezli s sebou do svých zemí a svých sborů. Tak se letniční hnutí dostává do Evropy.

⁶ HORTON, Stanley M. a kolektiv. Systematická teologie, s. 23

⁷ ZOPFI, Jakob. ... na všeliké tělo!, s. 16

4. Vývoj Apoštolské církve

Vznik letniční církve v ČR se datuje na začátek 20. století, kolem roku 1901. Ale toto hnutí se zde neobjevilo jen tak náhodou, které by nemělo žádnou historii.⁸

V Čechách vzniklo letniční hnutí spontánně, dokonce ještě dříve než probuzení na Azusa Street. První skupiny se datují již od dob Rakouska-Uherska. Mluvení jazyky se zde vyskytovalo mezi lutherány ve Slezsku. Ale učení o daru mluvení v jazycích bylo odlišné od učení Parhama nebo Seymura. Zde převažoval názor, že Bůh dává svůj dar mluvení v jazycích jen za odměnu těm, co žijí posvěcený život. Tento názor přetrvával až do 50. let 20. století.⁹

První zmínky o letničních u nás pocházejí z Těšínska a Prahy. Mezi otce letničního hnutí v Čechách patří P. Wojnar a J. Novák.¹⁰ První letniční na Těšínsku spíše navazovali na probuzení v Německu (stoupence pietismu), do Čech se hnutí dostalo o něco později. Pietismus měl jasné učení o *znovuzrození* a kladl důraz na chození s Bohem. V letech 1709 až 1725 měl pietismus veliký vliv na život Moravanů, Slezanů a Poláků. Ti se scházeli v povoleném a vystavěném evangelickém kostele v Evropě.¹¹ Toto dílo dalo základy pro probuzení na začátku 20. století, které se postavilo na pietistické kořeny a k tomu *připojilo křest Duchem svatým*. Tímto jsou položeny *základy letniční teologie*.

První skupina letničních s názvem „*Křesťanské společenství*“ (KS) vznikla v roce 1904 při evangelickém sboru církve augsburského vyznání v

⁸ ZOPFI, Jakob. ... na všelike tělo!, s. 10

⁹ BUBIK, Rudolf, Skutky apoštolské, s. 14

¹⁰ <http://www.apologet.cz/?q=articles/category/19-cirkevni-historie/id/53-strucny-prehled-historie-letnicniho-a-charismatickeho-hnuti/find/wojnar>

¹¹ http://www.go-east-mission.net/dateien/cz/129_101108.pdf, s. 3

Těšíně. V roce 1909 byla v Německu podepsána „Berlínská deklarace“¹² některými evangelisty a teologickými autoritami, kteří krátce před tím působili na Těšínsku. Pod tímto dojmem přijalo tuto deklaraci za svou i Křesťanské společenství. 17 věřících ve skupině KS se přes zákaz stále hlásilo k letničnímu učení, a tak byla tato skupina z KS vyloučena. Vystupující skupina požádala o registraci, kterou 15. 7. 1910 obdrželi pod názvem „*Spolek pro rozhodné křesťany s přídomek letniční*“.¹³

Roku 1908 pronikají zprávy o vlně letničního probuzení Evropy i do sboru Svobodné reformované církve (SRC)¹⁴ v Praze, zejména do skupiny okolo bratrů Sokolů. Jelikož i zde vznikly dva tábory, dne 15. 5. 1908 skupina otevřená pro působení Ducha svatého ze sboru odešla a na základě povolení úřadů ustanovují ve snaze nevytvářet novou denominaci náboženskou společnost „Záchranný spolek Tábor“ (ZST). Svě vlastní prostory neměli, a tak se scházeli po bytech.¹⁵

Život obou skupin SRK na Těšínsku a ZST v Praze nebyl jednoduchý. Jejich práce byla ztížena, ale ne zastavena světovými válkami.¹⁶ Od 60. let 20. století se tyto skupiny snaží o registraci letniční církve s názvem „*Rozhodní křesťané letniční*“, ale namísto povolení jsou letniční pronásledováni, vyslýcháni a zavíráni představiteli komunistického režimu. I přesto, že začali žít v ilegalitě, se Rozhodní křesťané nevzdávali a podali 180 žádostí o registraci. 25. 11. 1989 vláda vydala na základě podaných žádostí rozhodnutí ve prospěch letničních křesťanů. Tento spolek se oficiálně stal samostatnou

¹² Berlínská deklarace je prohlášení, které v šesti bodech odsoudilo letničního hnutí, že není z Boha.

¹³ BUBIK, Rudolf. Historie letničního hnutí I., s. 6

¹⁴ Později v roce 1920 mění evangelické církve své názvy a SRC přijímá název Jednota československá (JČ) – Bubík R. 122

¹⁵ KLABEČKOVÁ, Klára. Historie letničního hnutí v Českých zemích. Vyšší odborná škola misijní a teologická, absolventská práce, s. 2

¹⁶ Kaleta, Jan a kol. Sto let ve službě evangelia 1880 – 1980, s. 147, 148

„*Apoštolskou církví*“.¹⁷ V čele nově vzniklé Apoštolské církve byl jako biskup od 1. března roku 1989 zvolen Rudolf Bubik.

¹⁷ BUBIK, Rudolf. Historie letničního hnutí I., s. 111

5. Začátky systematického vyučování v Apoštolské církvi

5.1 Systém vyučování do roku 1991

V předešlé kapitole jsem uváděl, že letniční křesťané se objevovali na našem území na začátku 20. století. Tito křesťané netvořili vlastní církev, ale byli součástí Církve bratrské. Co se týká otázky teologického vzdělávání těchto bratří a sester, tak jsem do 60. let nenašel žádné zmínky o globálnějším vzdělávacím programu. Z rozhovoru s emeritním biskupem Rudolfem Bubikem jsem se dozvěděl, že v 60. letech v rámci Církve bratrské byli někteří bratři vysláni na universitu ke studiu teologie, ale přinesli odtamtud negativní zprávy. Více lidí v tomto směru nepokračovalo.

Skutečná snaha o systematické vyučování v letniční církvi začíná na přelomu 60. a 70. let. Do té doby šlo spíše o samostudium z Bible. R. Bubik k tomu dodává: „vzdělávání nebylo možné a tak svojí teologii nazývám *kolenologií*“. Tedy tímto je míněno samostudium Bible společně s modlitbami na kolenou.

Z téhož rozhovoru v otázce vzdělávání církve jsem se dozvěděl, že od začátku, co se R. Bubik podílel na vedení církve (tehdy ještě ve skupině Rozhodných křesťanů letničních v roce 1963) věděl, že otázka *vzdělávání církve je velice důležitá* a uvědomoval si, že vyučování jako církev potřebují, jen hledal možnosti jakým způsobem to uskutečnit.

Vůbec první seminář se podařilo zorganizovat v Bratislavě někdy na přelomu 60. a 70. let. Přednášející kazatel byl bratr z Kanady jménem Pavel Kováč. Seminář byl zaměřen na otázky učení a vyučovalo se na téma: *eschatologie a církev obecně*.

Další kroky, které vedly ke vzdělávání církve, byly *týdenní semináře* v době letních prázdnin, organizované pod záminkou rodinných dovolených R.

Bubíkem. Řečníci byli pozváni ze zahraničí (z Finska, Švédska, Západního Německa), aby mluvili na předem zvolené téma. Semináře probíhaly ilegálně.

V 80. letech také požádal již tehdejší předseda církve R. Bubík Bohuslava Wojnara ml., aby ještě s jedním bratrem (Stanislavem Pilchem) začali *systematické vzdělávání* služebníků. Vystala potřeba vyučovat pracovníky v církvi a pastory, aby tito získali *teologický i praktický základ pro vedení sborů*.¹⁸ Další skutečnost, která volala po vzdělávání služebníků byla *potřeba sjednocení učení* mezi bratřími. Z těchto důvodů si letniční církve zřídila svou *biblickou školu*. Polská letniční církve, která již byla zaregistrována, poskytla svůj vyučovací program. Tyto materiály byly součástí vyučovacího systému ICI.¹⁹ Prvním ředitelem ICI byl Bohuš Wojnar a spolu s R. Bubíkem a S. Pilchem se podíleli na vyučování služebníků. Vyučování zprvu probíhalo u Bubíků doma, kde se sešlo v místnosti 4x4 M více než 30 lidí a při zavřených oknech se teologicky vzdělávali. Podmínky nebyly jednoduché, ale nadšení pro studium nechybělo.

V začátcích při utváření a upevňování teologie byli pro letniční církve velikou oporou bratři ze zahraničí (bratři Ollesch, Sardarczuk, Ulonska, Manninen a další). Napomáhali církvi rozeznávat jaké učení je přijatelné a jaké není. To pomohlo v normalizaci směru učení.

První oficiální možnost vzdělávání v AC začala od roku 1991 na biblické škole. Přesný název biblické školy zněl „*Letniční biblická akademie*“ (LBA), která používala vzdělávací kurz ze zahraničí LightForce. V roce 1996 byla škola přejmenována na *Vyšší odbornou školu misijní a teologickou* (VOŠMT). Škola sídlí v Kolíně.

¹⁸ FALDYNOVÁ, Ida. Cesta k VOŠMT. Vyšší odborná škola misijní a teologická, absolventská práce, s. 3

¹⁹ ICI jsou materiály Global University. Jedná se o studijní texty upravené pro distanční či korespondenční vzdělávání křesťanů od jejich obrácení až po doktorandské studium.

5. 2 Nakladatelství Křesťanský život

Jeden ze základních vzdělávacích prostředků je četba knih. Aby se církev vzdělávala a budovala, potřebovala vlastní literaturu, ze které by čerpala. Z toho důvodu bylo založeno v 70. letech 20. století nakladatelství *Křesťanský život*. Za duchovního otce je považován Rudolf Bubik. Do této doby bylo letniční literatury na českém území velice málo. Když už se něco objevovalo, tak jen v cizím jazyce. R. Bubik a jiní na Těšínsku vycházeli z literatury přeložené do polštiny (autoři jako Torey, Moody apod.), ale na české straně byla potřeba literatura v češtině.

Vlastní literatura napsaná v rodném jazyce měla zabezpečit možnost šíření *letničních doktrín do každé rodiny*. Protože se letniční církev teprve rodila, nebyl zatím nikdo, kdo by psal vlastní literaturu. Začalo se proto s překlady cizojazyčné literatury, napsané v anglickém nebo německém jazyce. Přeložený výtisk, tzv. „manuskript“, se zpět odvezl do zahraničí do některé z misí, kde byla kniha vytištěna a opět přivezena k nám. Odtud se literatura distribuovala po celém Československu jednotlivými lidmi z různých církví, nejen podzemní letniční církví, ale i Bratrskou jednotou baptistů, Církví bratrskou, církví Evangelickou, Metodistickou, Římskokatolickou a českou částí Jednoty bratrské. Na výrobě jedné knihy se podílelo velké množství lidí, kteří se kvůli nebezpečí hrozcímu ze strany státu navzájem neznali.²⁰ Sklad dovezených a přeložených knih ze zahraničí byl po dlouhá léta ve stodole u R. Bubíka, který tímto riskoval svobodu.

Prvními samizdaty byly například knihy: *Utíkej, malý, utíkej*; *Začalo to dýkou a křížem*; *Apoštol víry...* Za doby totality se vydalo kolem dvaceti až

²⁰ FALDYNOVÁ, Ida. Cesta k VOŠMT. Vyšší odborná škola misijní a teologická, absolventská práce, s. 3

dvaadvaceti titulů vydávaných v nákladech 10 000 a někdy i více.²¹

Později po sametové revoluci začal R. Bubik postupně psát vlastní literaturu věroučného charakteru. Je to například: Eschatologie – Slavná budoucnost Božího lidu²² či kniha Skutky apoštolské.²³ Dále církev vydala Systematickou teologii²⁴ a Bibli s výkladovými poznámkami.²⁵

Nakladatelství Křesťanský život oficiálně vzniklo na jaře roku 1989 a jeho jmenovaným ředitelem byl František Pala a manažerem se stal Pavel Bubik, syn R. Bubika. Dnes je odpovědná za řídicí funkci nakladatelství Rada církve, která pověřila vedoucího pracovníka Pavla Bubika. Nakladatelství také zajišťuje vydávání křesťanského časopisu Život v Kristu a připravuje řadu projektů pro Global University (dříve ICI University) v České republice.²⁶

Časopis Život v Kristu nemá primární poslání vzdělávat církev, ale obsahuje také věroučné články. V současné době vychází rubrika, ve které jsou výkladové poznámky k jednotlivým knihám Bible, na kterých pracuje emeritní biskup R. Bubik, současný biskup M. Moldan, učitel V. Rafaj, M.A. a jiní.

²¹ KLABEČKOVÁ, Klára. Historie letničního hnutí v Českých zemích. Vyšší odborná škola misijní a teologická, absolventská práce, s. 43

²² Kniha podává eschatologický pohled z křesťanského hlediska. Zabývá se knihami Daniel, Zjevení či Zachariáš a nachází souvislosti mezi prorockými výpověďmi a současností.

²³ Název napovídá, že se jedná o rozbor novozákonní knihy „Skutky apoštolské“, jak její teologickou částí, tak i její praktické využití pro každého křesťana.

²⁴ Ucelené dílo podávající pohled na Boží slovo, ve kterém si klade za cíl správně vyložit víru tak, aby se stalo spolehlivým zdrojem porozumění každého věřícího.

²⁵ Jedná se o studijní Bibli, která je opatřena o výkladové poznámky a teologické články. Slouží čtenářovi k lepší orientaci ve studiu Bible.

²⁶ KLABEČKOVÁ, Klára. Historie letničního hnutí v Českých zemích. Vyšší odborná škola misijní a teologická, absolventská práce, s. 43

6. Vzdělávání služebníků v církvi

6.1 První oficiální vzdělávací systém LightForce

V komunistickém režimu nebylo možné, aby se letniční církve oficiálně scházely k pobožnostem, aby se vzdělávala na konferencích, vydávala knihy apod. Vše bylo pod přísným dohledem a případné akce probíhaly jedině tajně. Letniční křesťané mohli v lepší budoucnost jen doufat. V roce 1989 byla církev státem povolena. Před nově vzniklou AC stál úkol, aby vybudovala nové služebníky a instituci, kde by je vzdělávala.

Proto, těsně po revoluci, byly snahy vybudovat biblickou školu, kde by lidé v církvi mohli získat jak *teoretické, tak i praktické dovednosti*. K tomuto cíli měl dovést studenty biblické školy vzdělávací kurz ze zahraničí *LightForce*. Tato organizace fungovala pod Assemblies of God ve velké Británii a poskytovala církvi v Čechách vyučující a částečně se také podílel na pokrytí výdajů studentů i projektů.

LightForce byl nultým ročníkem Letniční biblické akademie, který trval jeden rok. AC prozatím neměla své pedagogy, kteří by mohli vyučovat, proto svou výuku zajistila blokově zahraničními lektory. Osnovy byly zaměřeny na získání znalostí v *systematické a praktické teologii*.

Cílem pro rok 1991/2 bylo vyučit deset studentů pro zformování dvou týmů. Tento cíl se naplnil. Nastoupilo pět studentů z Čech a pět studentů ze Slovenska. Ti se poté rozešli do svých zemí, kde jim od března začínala praxe. V Čechách na různých místech vykonávali studenti praxi na školách a dětských domovech a účastnili se evangelizací. V červenci měli prázdniny.²⁷

²⁷ FALDYNOVÁ, Ida. Cesta k VOŠMT. VOŠMT, absolventská práce, s. 9, 10, 11

6. 2 Letniční biblická akademie

V 90. letech 20. století začíná fungovat oficiální systematické vzdělávání v AC skrze *biblickou školu – Letniční biblická škola (LBA)*. Prvním jejím ředitelem byl Josef Brenkus, původem ze Slovenska. Po rozdělení republiky v roce 1993 se J. Brenkus stěhuje zpět na Slovensko. Toho roku byl osloven Mgr. Milan Buban, který měl pedagogické vzdělání, aby se stal ředitelem LBA. Nabídku přijal a přestěhoval se z Prahy do Kolína.

Předchozí kapitola se zmiňuje, že se církvev, která vychází z totality, potýká s nedostatkem vlastních pedagogů, ale také duchovních pracovníků a služebníků v církvi. Vybudovat je se stalo jedním z cílů LBA. Také v církvi chyběla *literatura*, podle které by se vyučovalo. Ukazuje se, že bylo potřebné začít se základní úrovní vyučování. Cituji R. Bubika: „Vždy jsem šil oděv přiměřený věku dítěte.“ K naplnění tohoto cíle pomohly materiály z Global University (GU).²⁸ Začalo se s úvodními materiály pro nově obrácené lidi. Na to se navazovalo s materiály „Christian Ministry“ (Křesťanská služba), které měly připravit studenta do služby v církvi. Prozatím to nejsou vysokoškolské materiály, protože si vedení církve uvědomovalo, že bylo potřebné jít postupnými kroky kupředu.

LBA poskytovala studentům vzdělání v *oboru Bible a teologie* a připravovala je pro budoucí povolání a činnost v církvi nebo pro studium na vysoké škole. *Studium se zaměřovalo na teoretické poznání Bible a způsoby praktické aplikace biblických principů v osobním životě i ve službě v církvi i společnosti*. Ve studiu byl kladen značný důraz na osobní spiritualitu a také, aby byl student schopen aplikovat biblické standardy v oblasti etiky a morálky.

²⁸ Global University je americká škola korespondenčních kurzů, která nabízí studium teologie. Působí ve 180 zemích světa, má 232 kanceláří, její materiály jsou přeloženy do 124 jazyků.

Z mnohých studentů se po ukončení LBA stali pastoři, vedoucí pracovníci, učitelé apod. Můžeme tedy usoudit, že stanovené cíle LBA (vybudovat služebníky do církve) se podařilo naplnit. Někteří dokonce zůstali na biblické škole a začali sami vyučovat. Během této doby si doplnili vzdělání ve svém oboru.

LBA nabízela vzdělání lidem s ukončenou střední školou, ale i lidem s výučním listem. Ti zakončovali studium na LBA zkouškou. Všichni, kteří se hlásili na studium, museli projít přijímacím řízením. V této podobě LBA fungovalo do roku 1996, kdy došlo ke změně školského zákona.

6. 3 Vyšší odborná škola misijní a teologická

V roce 1996 byla přijata novela školského zákona a zrušilo se pomaturitní studium. To vedlo vedení školy k podání projektu vyšší odborné školy. Projekt byl přijat a schválen a 1. 9. 1996 byla škola zařazena do sítě škol jako *Vyšší odborná škola misijní a teologická (VOŠMT)*. Biblická škola měla a má systematicky budovat konsenzus v základních otázkách doktríny a křesťanské služby v Apoštolské církvi. Také klade veliký důraz na praktický výcvik studentů.²⁹

Každý student, který řádně absolvoval absolutorium, obdržel diplom absolventa VOŠMT s možností používat za jménem titul DiS.

Z rozhovoru ředitele VOŠMT M. Bubana se studentkou I. Faldynovou uskutečněném v roce 2002 vyplynuly budoucí plány s VOŠMT. Za prvé přechod na tříletý studijní obor a za druhé nabízení vysokoškolského vzdělání.

Oba cíle se dnes naplnily. V roce 2008 mezi VOŠMT a universitou ve Springfieldu ve státě Missouri v USA zvanou Global University byla podepsána

²⁹ Časopis Život v Kristu 1/2008, článek Naše pomoc je ve jménu Hospodina, s. 4, 5

dohoda o *uznávání kreditů*. To znamená, že dnes škola nabízí vedle vyššího odborného vzdělávání také *bakalářské studium*. Tento posun k získání bakalářského titulu B.A. ukazuje že vedení církve má zájem na tom, aby *zvyšovala a zkvalitňovala* svůj systém vzdělávání. Druhý cíl se naplnil v roce 2011, kdy VOŠMT získala akreditaci pro tříleté vzdělávání v oboru misijní a teologická činnost, které započne od 1. 9. 2012.³⁰

Biblická škola je pomaturitním studiem denního programu. Z toho je patrné, že jejími studenty jsou (až na nečetné výjimky) lidé bez manželského závazku. Jde tedy převážně o lidi ve věku od 18 do 27 let. Jsou to mladí lidé po střední nebo odborné škole. Studovat přicházejí také absolventi magisterských a inženýrských oborů. Obecně ale jde o lidi, kteří zatím nestáli v žádné službě v církvi a spíše se na ni připravují. To ale neznamená, že se všichni po absolvování musejí stát zaměstnanci církve. Studium na biblické škole je určeno předně pro členy AC, ale v historii školy byli a jsou studenti i z jiných denominací.

Studenti na VOŠMT jsou vzděláváni v *systematické, biblické a praktické teologii*. Vyučovací předměty jako jsou „Přehled Starého a Nového zákona, Exegeze knihy Skutků, Exegeze listu Římanů, Exegeze knih Daniel a Zjevení, Starozákonní hebrejščina či řečtina, Křesťanská apologetika, Soterologie, Křesťanské vůdcovství, Křesťanská rodina“ a jiné pomáhají studentovi se lépe orientovat nejen v teologii, ale taktéž na poli běžného života, kam student vstupuje lépe připravený. Z výše uvedeného vyplývá, že biblická škola slouží pro vyzbrojení člověka do budoucí služby v církvi, ale také chce vybudovat takovou generaci lidí, kteří budou schopni diskutovat nad

³⁰ Použito z rozhovoru s ředitelem biblické školy Mgr. Milanem Bubanem v radiovém vysílání Radia 7.cz ze dne 4. 11. 2011.

teologickými otázkami se svým okolím a umět vysvětlit svou víru v Boha.³¹

Ředitel biblické školy Mgr. Milan Buban vidí její veliký přínos také v tom, že se student může dva roky (dnes již tři roky) soustředěně věnovat studiu Bible, modlit se a učit se misijně pracovat.

Uvádím statistiku studentů biblické školy v letech 1994 – 2010, kterou jsem získal po nahlédnutí do matriky VOŠMT. Z Kolína bylo vysláno:

- celkem 219 absolventů,
- z toho 168 maturantů
- a 53 nematurantů.
- Absolventů z AC bylo 157 (121 maturantů + 36 nematurantů),
- z jiných církví v ČR 44 (34 maturantů + 10 nematurantů)
- ze zahraničí 18 (13 maturantů + 5 nematurantů).

6. 4 Biblická škola dnes

V dnešní době je biblická škola Kolín společným názvem pro vzdělávací a výcvikové programy Rady církve AC.

Součástí Biblické školy Kolín jsou:

1. Vyšší odborná škola misijní a teologická (VOŠMT), která je školskou právnickou osobou podle školského zákona³² a provozuje vyšší odbornou školu a domov mládeže.
2. EZDRÁŠ – další vzdělávání duchovních pracovníků podle § 113 školského zákona.

³¹ Použito z rozhovoru s biskupem AC Martinem Moldanem ve dne 9. 11. 2011. Cituji: „Škola neslouží jen k přípravě duchovních. Snaží se budovat generaci lidí, kteří ať budou pracovat v jakékoli sféře lidské činnosti, budou schopni vysvětlit svojí víru v Boha a budou umět argumentovat. Jinými slovy, mohou se z nich stát i laičtí pracovníci, kteří budou odborně připraveni na službu v církvi v oblastech jako je práce s mládeží či vedení chval aj.“

³² Zákon č. 561/2004 Sb. v současném znění.

3. Global University – distanční studium.

Biblická škola Kolín je nástrojem pro vzdělávání služebníků zejména Apoštolské církve. Zprostředkovává studentům vzdělání založené na Písmech Starého a Nového zákona a připravuje je pro modlitební, bohoslužebnou a misijní praxi v pentekostálních církvích. Koncepce vzdělání vychází jednak z pentekostální teologie, dále zohledňuje aktuální potřeby sborů AC v kontextu potřeb dnešního světa.

Biblická škola Kolín zastává gramatickou-historickou metodu výkladu Bible s důrazy na:

- osobní vztah s Bohem,
- osobní posvěcení,
- používání duchovních darů,
- sdílené řízení církve prostřednictvím darů služebností,
- odpuštění
- a na misi.

6.4.1 Distanční studium

Již od začátku se AC snažila rozšířit nabídku vzdělávacího systému. Nakonec každá školská instituce, která chce zůstat atraktivní pro studenty, musí sledovat poptávku a trendy své doby.

Vedení AC si uvědomuje, že je mnoho lidí, kteří se z objektivních důvodů nemohou přihlásit do denního studia na biblické škole (ženy na mateřské dovolené, pracující lidé, vězňové atd.). Proto rozšířila možnost získat teologické vzdělání všem, kteří mají zájem, formou distančního studia (výuka na dálku). Toto studium využívá moderních způsobů komunikace.

Osvědčenou formou distančního vzdělávání je korespondenční studium,

jež využívá služeb klasické pošty, e-mailu, chatu, edukačních programů, videokonferencí apod.³³

Každý student distančního studia se učí sám za pomoci strukturované učebnice a za pomoci vyškoleného tutora, který studentovi pomáhá v průběhu jeho studia.

V roce 2011 přibyla nová možnost studovat VOŠMT paralelně se střední školou. Takto se mohou studenti středních škol za a) věnovat osobnímu studiu Písma za pomoci odborných předmětů a za b) si takto student splní několik předmětů dopředu, podle vlastního tempa, což mu pomůže do dalšího pomaturitního studia na VOŠMT.

Jak už bylo zmíněno, studenti mají k dispozici *vysokoškolské materiály*, které jsou zajištěny ze strany GU. Studuje se formou distančního studia ve třech studijních oborech:

- Biblická a systematická teologie
- Studia mezikulturních vztahů
- Náboženská výchova

Studium je ukončeno předáním diplomu a udělením titulu *B.A (Bachelor of Arts)*, který má akreditaci Accrediting Commission of the Distance Education and Training Council.

Bakalářské studium je taktéž nabízeno i uchazečům s dokončeným vysokoškolským vzděláním, kteří po přijetí nastoupí do programu druhý bakalariát.³⁴

Biblickou školu studovanou ve formě distančního studia může člověk v jakémkoli věku. Skutečnost je ale taková, že touto formou studuje nejvíce střední věková vrstva. Jedná se buď o služebníky (vedoucí mládeží, skupinek,

³³ <http://globaluniversity.cz/metoda-distancniho-studia/>

³⁴ <http://globaluniversity.cz/studijni-programy/co-je-bakalarske-studium/>

starší ve sboru atd.), kteří by se rádi ve znalostech Bible posunuli dál a nebo lidé, kteří začali studovat pro svůj osobní rozvoj. Tento způsob studia vidím za velice přínosný pro AC, protože se tím rozšiřuje možnost vzdělání i lidem, kteří by jinak studovat nemohli.

6.4.2 Ezdráš

V otázce vzdělávání skrze nabízené vzdělávací programy v církvi šlo prozatím o budování začínajících potencionálních služebníků nebo těch, kteří mají zájem na osobním růstu.

Jedním projektem VOŠMT od roku 1999 je program *Ezdráš*, který je *hlavním vzdělávacím programem* Apoštolské církve pro duchovní pracovníky (pastory). Jedná se o nabídku celoživotního vzdělávání. Každý, kdo je v duchovenské službě v AC má povinnost tento kurz Ezdráš studovat. Povinnost vyplývá ze strany státu, ale i požadavku vedení církve, která chce, aby se zvyšovala úroveň biblického vzdělání duchovních. Náplň kurzu vychází z *aktuálních potřeb AC*. Vyučovací předměty vybírá ředitel VOŠMT v souladu s každodenní praxí duchovních letniční církve.

Samotné vyučování je postaveno na materiálech GU. Vzhledem k náročnosti povolání pastorů je umožněno samotný kurz Ezdráš studovat všemi dostupnými formami, např. samostatné studium, za pomoci blokových seminářů, korespondenčně atd. Nejvíce se osvědčila forma týdenních blokových seminářů, které se konají dvakrát do roka. Tato forma studia má pro vedení církve i samotné pastory příznivý vliv - nejenže pastoři tráví společný čas na přednáškách, ale také na modlitbách i v osobním volnu. To pastory sbližuje.

Účastníci kurzu Ezdráš se připravují *odborně teologicky s misijním zaměřením* pro práci v církvi. Dálkoví studenti se mohou do kurzu přihlásit v

jakékoli jeho fázi. Dále se pro pastory otevřela možnost získat bakalářský titul B.A při GU.³⁵

6. 5 Pastorálky – další forma vzdělávání duchovních pracovníků

Samostatnou kapitolou vzdělávání duchovních pracovníků (pastorů) jsou „*pastorálky*“. Pro získání informací o jaký se jedná program a jaké má zaměření jsem se ptal biskupa AC M. Moldana, který stojí se svým úzkým týmem spolupracovníků za jejich organizací. „Nejde o vzdělávání v akademickém slova smyslu, ale jedná se o *budování*, tedy předávání znalostí, vzájemné povzbuzování, sdílení se. Domnívám se, že budování je všestrannější než jen předávání teoretických znalostí.“ Pastorálky jsou považovány za další formu vzdělávání duchovních pracovníků v církvi.

Během jednoho roku vedení církve organizuje tři druhy pastorálek. Každá z nich je zaměřena na jiné vzdělávací cíle, ale témata jsou vybírána tak, aby odrážela aktuální dění dnešní doby. Pastorálky jsou většinou čtyřdenní a vedení církve požaduje povinnou účast alespoň jednoho zástupce z každého sboru. Pastorálky se dělí na:

1. březnové pracovní pastorálky,
2. květnové rodinné pastorálky a
3. misijní pastorálky konané v říjnu.

Ad 1)

Tento typ pastorálek by měl spojit vyučování přímo s praxí. Vytyčí se jedno téma, které se týká života sborů a s tímto tématem dále pastoři pracují, sdílejí se a předávají si zkušenosti. Vyučovací témata jsou např. jak efektivně

³⁵ Použito z rozhovoru s biskupem AC Martinem Moldanem ve dne 9. 11. 2011.

kázat v dnešní době, jak zasáhnout komunitu, město evangeliem atd.

Ad 2)

Vedení církve vnímá službu pastora nejen jako služba jedince, ale celé rodiny. Tyto pastorálky nenahrazují čas dovolené, ale manželé mají prostor vzdělávat se v pastorské službě pomocí seminářů, vyučování, kázání atd. Pokud je rodina harmonická a manželka sdílí vizi církve (místního sboru), má služba příznivější dopad, než když je pouze záležitostí jedince.

Ad 3)

Tyto pastorálky jsou organizovány místním odborem AC ve spolupráci s nadačním fondem Nehemia. Úkolem těchto pastorálek je povzbuzení pastorů k misii a hovoření o perspektivách misie. Vedení církve zve jako hlavní řečníky misionáře s dlouholetými zkušenostmi, kteří hovoří o své práci. Dalším předmětem zájmu misijních pastorálek jsou humanitární pomoci zaměřené na rozvojové země.

6. 6 Odbor mládeže – vzdělávání vedoucích

V předešlé části bylo zmíněno, jak vedení církve zajišťuje vzdělávání duchovních vedoucích (pastorů). V církvi je ale mnoho jiných vedoucích (nejen pastorů), kteří stojí v čele sborových aktivit. Jednou takovou aktivitou je práce s mládeží, zvaná „mládež“. Každá mládež má svého vedoucího pracovníka, který ji připravuje a zpětně se v této službě vykazuje pastorovi nebo radě starších ve sboru.

Úkolem každého vedoucího pracovníka s mládeží je umět reagovat na problémy a potřeby mladých lidí. *Odbor mládeže AC (OMAC)* začal organizovat konference zvané „*Impulzy*“. Jsou určeny pro vedoucí pracovníky s mládeží. Nejedná se tedy o systematické vzdělávání teologie na akademické

půdě, ale získání vědomostí jak pracovat s lidmi, jak pracovat v týmu, jak vyzývat mladé lidi k životu s Bohem. Impulzy zároveň slouží vedoucím jako určitá forma poradenství.

Jedním z významů Impulzů je, že se vedoucí pracovníci setkávají na třídních konferencích dvakrát za rok, kde mají prostor se spolu sdílet a z toho plyne i vzájemná pomoc, vyměňují si své zkušenosti, budují přátelství a vzájemně pracují na společných akcích.³⁶

Další přínos Impulzů pro vedoucí je, že jsou vzděláváni k novým formám práce s mladými lidmi.

Impulzy zároveň slouží jako určitá kontrola církve nad tím, co se mezi vedoucími pracovníky děje. „Dnes je každý vystaven různým pokušením a tlakům, které z venku přicházejí“, říká M. Penc. Osobní setkávání tak umožňují řešit závažné osobní otázky několikrát za rok. V tomto směru se od příštího roku připravují regionální Impulzy, které by byly zaměřeny na užší skupinu vedoucích. Každý region by měl svého vedoucího, který by byl vyškolen v oboru *poradenství, tzv. koučování*. Jeho práce bude zaměřena na osobní poradenství vedoucím pracovníkům, kteří jsou ve službě delší dobu a kteří potřebují překonávat své bariéry. Tento kouč musí rozumět procesu růstu a umět poradit, jak překonat různé problematické body ve službě.

V rámci vzdělávání vedoucích pracovníků se snaží Odbor mládeže AC vydávat literaturu, které je v tomto ohledu u nás nedostatek. Každý rok se snaží přeložit alespoň jednu knihu na podporu vůdcovství nebo obecné práce vedoucích, školení týmů či sexuálních otázek. Vedoucí pracovníci jsou

³⁶ Použito z rozhovoru s vedoucím OMACu Martinem Pencem ve dne 25. 10. 2011. Cituji: „Myslím si, že vztahy a podpora jsou důležité. Vedoucí mládeží se setkávají s jinými lidmi, kteří například řeší stejné problémy a pro ně samotné to znamená oporu a zkušenost, jak je možné se s tím vypořádat. Osobní interakce má pro mě stejnou váhu, jako samotné studium materiálů.“

motivováni ke koupi těchto titulů a jejich studování.

Další ze stěžejních projektů OMACu je Sjezd mládeže, který slouží pro povzbuzení, inspiraci, budování přátelství a zmocnění mladých lidí v AC.³⁷ Sjezdy mládeže se pořádají vždy na konci října a trvají tři dny. Jsou určeny pro mládežníky ve věku od 15 do 18 let, kteří jsou intenzivně vzděláváni v otázkách praktického působení ve svých sborech a svém městě a to formou seminářů, kázaného Božího slova, workshopů nebo osobních rozhovorů. Sjezdy mládeže jsou tak motivačně a evangelizačně zaměřeny a mladí křesťané jsou vyučováni a vedeni k praktickým činnostem směřující k nevěřícímu člověku.

Dále se pro stejnou věkovou hranici organizují Kristfesty. Jedná se o týdenní soustředění jednou za rok (v srpnu). Touto formou se OMAC snaží budovat mladé křesťany ve víře a vzdělávat je v praktických otázkách každodenního života opět pomocí seminářů, kázaného Božího slova, workshopů atd. Praxe ukazuje, že Kristfesty dobře slouží jako evangelizační nástroj pro lidi, kteří přemýšlejí o křesťanství, ale ještě se plně nerozhodli. Snad každý rok navštíví Kristfest několik takových lidí, kteří se během pobytu rozhodnou vydat svůj život Ježíši Kristu.

6. 6. 1 Krátký pohled do vzdělávacího systému Římskokatolické církve

Tuto část kapitoly bych chtěl věnovat srovnání vzdělávacího systému s největší církví v ČR, Římskokatolickou církví. Nebudu se zabývat všemi jejími vzdělávacími systémy, ani vzdělávání všech věkových kategorií, ale zaměřím se na tu nejširší, a to děti školního věku a mládež. Srovnání má spíše jen ukázat

³⁷ <http://www.mladezac.cz/index.php/sjezd-mladeze/youth-reunions>

pohled jinam - jak toto vzdělávání funguje v rámci jiné církve. Pro získání informací jsem uskutečnil rozhovor s vedoucím Katechetického střediska Danem Pikálkem, který souhlasil, že získané informace mohu použít v této práci.

Obecné informace o římskokatolické církvi jsou většinou známé, přesto uvedu jednoduché rozdělení. Základní jednotkou církve je biskupství (diecéze), které spravuje konkrétní zeměpisnou oblast. V ČR je 8 diecézí, 5 na české straně a 3 na Moravě. Pod každou diecézi patří několik farností či svazky farností – vikariát a děkanát. Hlavním představitelem diecéze je biskup. V otázce vzdělávání (katecheze) svých členů má církev širokou nabídku vzdělávacích programů, které jdou napříč všemi věkovými skupinami ať na místní, národní či světové úrovni.³⁸ Katecheze je výlučně *náboženské* vzdělání, které vede vychovávaného do setkání s Bohem, upevňuje pouto trvalého spojení s ním a připravuje zájemce ke svátostem.

Poskytované vzdělávání je opravdu široké. Stačí nahlédnout např. do katalogu církevních škol a školských zařízení a zjistíme, kolik tato církev zřizuje škol s teologickým, ale i obecným zaměřením. Je provozovatelem mateřských škol i teologické fakulty. Školy jsou otevřené všem bez rozdílu náboženského přesvědčení. Na tomto vidíme, že má veliký potenciál ovlivnit skrze své vzdělávací instituce a křesťanské vzdělávací programy značný počet lidí v naší společnosti.

Katechezí chce římskokatolická církev ovlivnit kvalitu života vychovávaného po všech stránkách. Především musí být adresována těm, pro které je výsadně určena, jako byli a jsou děti, školáci, dorost, mládež a

³⁸ Použito z rozhovoru s vedoucím Katechetického střediska Danem Pikálkem ze dne 29. 11. 2011

dospělí.³⁹ Snad každá doba viděla a vidí naději v lepší společnost v mladé generaci. Konkrétním úkolem katecheze mládeže je proto výchova k pravdě a svobodě podle evangelia, formace svědomí, výchova k lásce, rozhovor o povolání, angažovanost křesťana ve společnosti, misijní zodpovědnost ve světě.⁴⁰ Pronikání těchto cílů do života mladého člověka začíná různými formami, na příklad rodičovskou výchovou, farním vzdělávacím programem atd. Římskokatolická církev považuje katechismus za soubor výchovy vedoucí k výkladu víry církve a katolické nauky, jak je dosvědčuje a osvětluje Písmo svaté, apoštolská tradice a učitelský úřad církve.⁴¹ To, že církev považuje za velice důležité, aby se mladá generace vzdělávala, aby věděla, čemu věří, dokazuje horlivé vybízení mládeže papežem Benediktem XVI. k vášnivému a vytrvalému studování katechismu. To ji bude přivádět k hlubšímu poznání víry, k zakořenění ve víře, aby lépe dokázala čelit výzvám a pokušením této doby.⁴²

Vzdělávání je prováděno různými formami a programy na určitých úrovních. Farnost je těžištěm diecéze, proto převážná většina vzdělávacích programů je uskutečňována tam. Jednotný vzor jak se má vyučovat není, ale je ucelená náboženská výchova a vzdělávání dětí a mládeže (např. příprava ke svátostem či předmanželská příprava apod.). Tím se stává práce rozmanitá, což je také dané skladbou mládežníků ve farnosti, a to otvírá dveře katechetovi k odvaze a tvůrčí vynalézavosti jak předávat víru mladým lidem a posilovat ji. Záleží už na něm, jakou formu vzdělávání zvolí: „*Jde o to vymyslet takový*

³⁹ Kongregace pro klérus. Všeobecné direktorium pro katechizaci, s. 49

⁴⁰ Kongregace pro klérus. Všeobecné direktorium pro katechizaci, s. 146

⁴¹ Tamtéž, s. 95

⁴² Časopis Budoucnost církve 3/4 2011, článek YOUCAT– nový katechismus pro mládež, s. 5

program, který bude sloužit k tomu, aby se mladí intenzivněji zabývali svým životem víry a církve“.⁴³

Další úroveň vzdělávání je uskutečňováno na společném setkávání mládeže, které je organizováno konkrétní diecézí. Toto *diecézní setkání* je provozováno jednou za rok a má sociální rozměr, jelikož se sejde větší množství lidí, kteří se mezi sebou poznají a mohou tak vzniknout nová přátelství. Dále má i vzdělávací rozměr v oblasti povzbuzení života víry.

Třetí úroveň vzdělávání je prostřednictvím setkávání mládeže na *národní úrovni*. I zde jde svým způsobem o podpoření života víry mladého člověka. Ale z rozhovoru s Danem Pikálkem na toto téma vyplynulo, že jak národní, tak diecézní setkávání je spíše akcí než trvalým formováním víry mládežníků, jelikož těžiště života i výchovy je ve farnosti.

Toto krátké nahlédnutí do vzdělávacího systému mládeže římskokatolické církve ukazuje jednak na určité podobnosti, ale i rozdíly v práci s touto skupinou. Podobnost je v tom, že obě církve vidí naléhavost vzdělávat a povzbuzovat mladé lidi ve víře a ukazuje se, že obě skupiny mládežníků prožívají stejné boje a zápasy, které mají dopad právě na jejich víru. Odlišnost ale spatřuji v tom, že v římskokatolické církvi jsou specifické vzdělávací programy mládeže a podobné činnosti za účelem vzdělávání (katecheze) poněkud vydělené od ostatního života církve. Apoštolská církev tyto programy naopak vidí za jedny z nejdůležitějších, pomocí kterých může formovat mladého člověka. Tento rozdíl je zřejmě dán tím, že Apoštolská církev má mnohem menší členskou základnu než římskokatolická, která je složitější a tím i víc strukturovaná.

⁴³ Citováno z rozhovoru s vedoucím Katechetického střediska Danem Pikálkem ze dne 29. 11. 2011.

7. Vzdělávání laiků ve sborech Apoštolské církve

7.1 Účel

Předešlé kapitoly ukazují jednak na to, že vedení církve vždy považovalo za důležité vzdělávat své budoucí či stávající služebníky a také popisují jaké formy vzdělávání, jsou k tomuto účelu využity. Ve sborech jsou ale různé skupiny lidí, laiků všech věkových skupin a samozřejmě ne všichni jsou nebo se chtějí stát jejími zaměstnanci ve smyslu duchovních pracovníků. Ale i u nich vidí vedení církve za důležité, aby procházeli procesem vzdělávání.

V minulých letech existovalo určité napětí mezi tím, co vidí vedení církve za důležité (v otázce vzdělávání) a tím, co považují za důležité jednotlivé sbory. V absolventské práci I. Faldynové⁴⁴ z roku 2002 jsem se dočetl názor, že sbory v AC příliš *nepodporují teologické vzdělávání*, protože je trendem v letničním hnutí, že lepší je být laik zmocněný Duchem svatým, než teologický odborník. Zajímalo mě proto, kolik prostoru dávají samotné sbory pro vzdělávání laiků na místní úrovni a zda napětí (teologická odbornost versus zmocnění Duchem svatým) z minulých let v církvi stále převládá.

7.2 Cíl

Rozvíjející se vzdělávací systém v Apoštolské církvi napovídá, že vedení AC se snaží o biblickou gramotnost svých členů, to znamená, že záleží na tom, aby i laici, a to od útlého věku, byli vzděláváni v praktických znalostech Bible. Pro dosažení tohoto cíle jednotlivé sbory AC používají jak různé vzdělávací materiály, tak sborové aktivity. Každý sbor si utváří své

⁴⁴ FALDYNOVÁ, Ida. Cesta k VOŠMT. Vyšší odborná škola misijní a teologická, absolventská práce, s. 19

možnosti, jak předávat hodnoty a znalosti např. pomocí nedělních bohoslužeb, biblických hodin, skupinek, osobních rozhovorů atd.

Cílem mého šetření bylo zjistit:

- a) Jaký zájem mají pastoři a vedoucí sborů na tom, aby jejich členové navštěvovali sborové studijní programy v rámci vzdělávání.
- b) Jaký zájem o studium mají členové?
- c) Jaké materiály se pro dosažení těchto cílů používají?
- d) Jakého výsledku skrze vzdělávání chce vedení sboru u laiků dosáhnout?

7. 3 Metoda a výsledky šetření

Pro dosažení stanovených cílů, jsem zvolil metodu kvantitativního šetření za použití dotazníku. Tuto metodu jsem zvolil z toho důvodu, že vzhledem k charakteru položených otázek nebylo třeba osobně hovořit s každým vedoucím jednotlivých sborů AC a také pro časovou náročnost při navštěvování každého sboru AC. Dotazník jsem rozeslal do 43 sborů AC, na který mi odpovědělo 33 respondentů. Vedoucí sborů měli čas od 1. - 25. 11. 2011 odpovědět na rozeslaný online dotazník.

Výsledky ukazují, že otázka *vzdělávání a výchovy* členů v každém věku je pro jednotlivé sbory velice *důležitá*. Takto jsem položil první otázku, na kterou mi odpovědělo kladně všech 33 respondentů. Text dotazníku přikládám v příloze i s jejími výsledky.

7. 3. 1 Vzdělávání stávajících členů

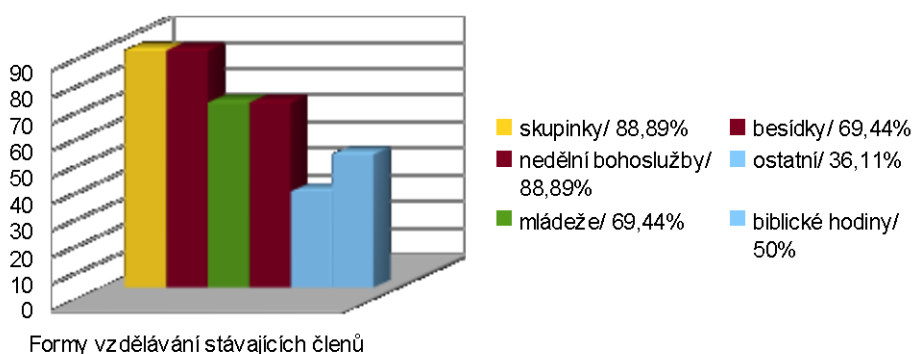
Ve sborech jsou věřící laici vyučováni různými formami. Nejvyužívanější se ukázala být *skupinka a kázání při nedělních bohoslužbách*. Tyto dvě formy vyučování mají k sobě velice blízko. Skupinka má ve většině

sborů přímou návaznost na nedělní kázání. Její výhodou je přímý kontakt v malé skupině věřících (většinou 5 – 10 věřících). Snáze tak dojde na diskusi, otázky a odpovědi s ustanoveným vedoucím skupinky a interakcí mezi sebou.

Druhým nejvyužívanějším nástrojem se ukázaly být *mládežnická setkávání a besídky*. Vzdělávání pomocí besídek je určeno pro děti především v předškolním a školním věku. Zde je široké pole působnosti, práce s těmito skupinami může mít podobnou strukturu jako nedělní bohoslužby, ale také se využívají hry, hosté, kteří mluví na dané téma apod.

Třetím nejvyužívanějším nástrojem vzdělávání, který sbory používají, je organizování *biblických hodin*. Je to forma systematického vzdělávání věřících na úrovni sborové biblické školy.

Jako další možnosti vzdělávání v dotazníku pastoři uváděli semináře, konference, osobní pastoraci a konzultace nad teologickými otázkami. Pro úplnost přikládám graf zpracovaných odpovědí respondentů.

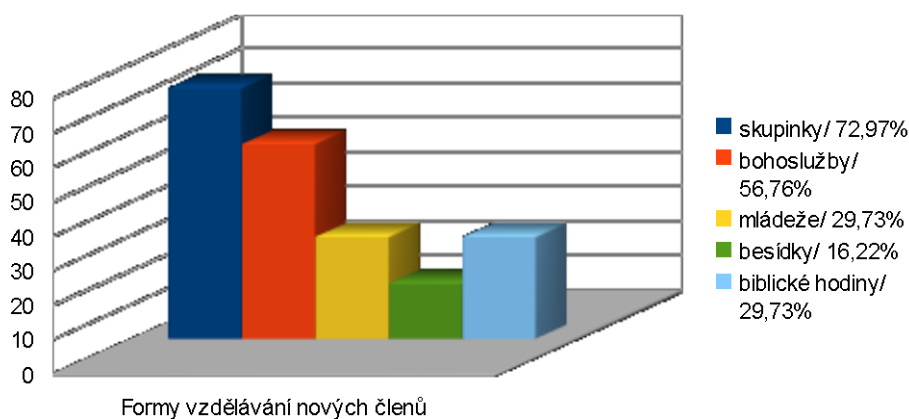
7. 3. 2 Vzdělávání nových členů

V dotazníku jsem se snažil zjistit, jestli jednotlivé sbory rozlišují vzdělávání nových členů od stávajících. V převážné většině zněla odpověď „ano“. Z 33 respondentů odpověděli pouze 2, že toto vyučování nerozlišují.

Ve výpovědích na prvním místě převažovalo vzdělávání formou *skupinek*. Na této platformě se vedoucím skupinek lépe předávají informace a základní výukový materiál. I zde platí to samé co u stávajících členů, že na skupinkách se dobře uplatňuje vzájemná interakce.

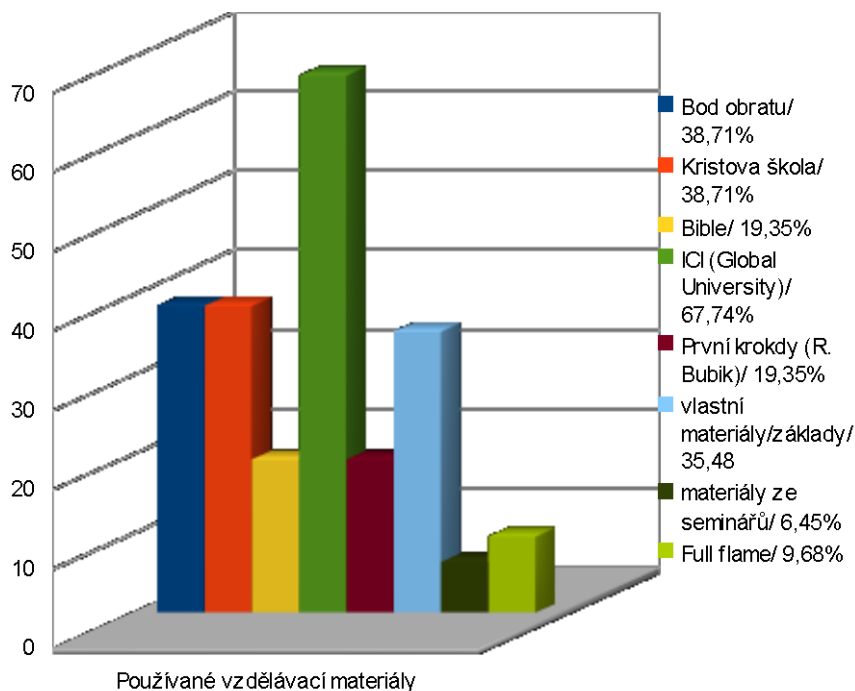
Jako druhá nejčastější forma výuky je *nedělní bohoslužba*. Bohoslužba se dá dobře využít pro předání biblických principů a základů širšímu obecnstvu posluchačů najednou. Téma nedělního kázání si pastor může upravit právě podle toho, jaká skupina věřících bude na bohoslužbě převažovat. To má své výhody v tom, že biblické principy se nemusí předávat každému zvlášť a případné dotazy je později možné s pastorem či jiným vedoucím řešit osobně, nebo je přednést na již zmiňovaných skupinkách.

Posledním nástrojem vyučování, které sbory využívají, jsou biblické hodiny a účast na příslušných sborových aktivitách pro danou věkovou skupinu (mládeže, besídky, senioři apod.).

Celkově nejvyužívanější výukové materiály, které sbory používají, jsou *skripta ICI (Global University)*. Druhé nejčastěji uváděné materiály, podle kterých předávají hodnoty, jsou obecné materiály dostupné celé církvi (Kristova škola a Bod obratu). Tyto materiály jsou nejvíce používány pro

vzdělávání nově věřících. Za nimi pastoři uvedly své vlastní materiály, které si sbory samy vytvořily. Opět pro názornost přikládám graf s popsányými údaji.

7. 3. 3 Účast na vzdělávání laiků a žádoucí výsledek

V předešlých kapitolách jsem zpracovával výsledky, které ukazují na to, jaký zájem mají pastoři na vzdělávání svých členů ve sborech a jaké k tomu používají nástroje a studijní materiály. Nyní bych se chtěl věnovat zpracování dat z dotazníku týkajících se zájmu členů o studium biblických materiálů a také jaký výsledek má přinést studium do života laiků.

V otázce návštěvnosti (ve smyslu aktivního zapojení) členů ve sborových vzdělávacích programech pastoři uváděli tato čísla:

- 9 pastorů uvedlo návštěvnost pod 40%,

- 19 pastořů uvedlo návštevnost nad 50%,
- 5 pastořů mi na danou otázku neodpovědělo.
- Po zprůměrování uvedených hodnot, které pastoři uvedly ve svých odpovědích vyšlo číslo 58,35 %, který ukazuje *aktivitu laiků* na vzdělávacích programech.

V neposlední řadě mě z dotazníků zajímalo, čeho chce vedení sborů dosáhnout prostřednictvím vzdělávání u svých členů. Jestli chtějí mít vyškolené teology, apologety aj. nebo jestli vyučování má sloužit pro jejich osobní růst. Nejvíce pastoři odpovídali právě na *osobní rozvoj člena*. Uváděli, že mít teoretické znalosti je potřebné, ale neměli by zůstat jen u nich. Je důležité, aby je dokázaly převést do *praktického života*. V každém vyučování ať skrze bohoslužby, různá skripta či další materiály kladou veliký důraz na *proměnu charakteru*. Tedy akademické vzdělávání od svých členů nevyžadují, spíše to, aby se vše, co dělají, odráželo na jejich osobním rozvoji a růstu. Potom snáze obtojí v jakékoli službě v církvi i mimo ní.

7.4 Interpretace šetření

Rozeslal jsem dotazníky do 43 sborů, z nichž 33 respondentů mi na ně odpovědělo. Výsledky z šetření ukazují, že pastoři mají velice *kladný vztah* ke vzdělávání a považují to za velmi důležitou součást života členů sboru. Také jsem zmínil, že většina respondentů (31) rozlišuje vzdělávání stávajících a nových členů. Výsledky jasně ukazují na to, že *nejpoužívanějším nástrojem* vzdělávání obou skupin jsou *nedělní bohoslužby a skupinky*. Setkávání a navštevování těchto sborových aktivit je důležité pro obě skupiny. Nově věřící se snáze a přirozeným způsobem integrují do života církve a stávají se tak její nedílnou součástí. Stávající členové mohou lépe naplnit Ježíšova slova, která

vyzývají k činění učedníků.

Více než polovina respondentů využívá ke vzdělávání *besídky* (duchovní programy pro děti) a *mládežnická setkávání*. Přesná polovina (50%) se shodla na využívání *biblických hodin*, na které jsou zváni členové sborů a pomocí kterých se systematicky vzdělávají v teologii. Pastoři nejvíce uváděli, že *výsledkem* veškerého vzdělávání členů by měl být *osobní růst a proměna charakteru*. Důležitou hodnotou v dotazníku je návštěvnost jakéhokoli vzdělávacího programu, ta se blížila k 60%.

Nejpoužívanějšími materiály pro vzdělávání ve sborech jsou skripta GU (dříve ICI), která poskytuje biblická škola. Z těchto materiálů čerpá i kurz Ezdráš.

Tyto výsledky mě vedou k závěru, že nejdůležitější pro pastory je, aby laici byli součástí vzdělávacích programů ve sborech. Nejedná se tak ani o systematické vzdělávání na akademické úrovni, ale spíš převedení získaných znalostí do *praktického života*, aby z laického člena sboru mohl být i zodpovědný sborový pracovník. Zároveň polovina respondentů uvedla biblické hodiny jako používanou formu vzdělávání stávajících členů a zhruba dvoutřetinový zájem laiků o účast na nich. Z toho vyvozují, že systematické vzdělávání laiků není sice nejvyšší prioritou v AC, ale zároveň ani není zanedbáváno.

7. 5 Závěr šetření

Šetření mělo ukázat, zda došlo k posunu v myšlení v AC ohledně studia teologie. Převládá stále názor, že studování teologie není tak potřebné a že klíčové je být zmocněn Duchem svatým?

Z uvedených odpovědí mohu vyvodit závěr, že se situace v tomto ohledu zlepšila. 33 respondentů odpovědělo kladně na otázku, zda považují za důležité, aby se členové jejich sboru teologicky vzdělávali. Dále výsledky šetření ukazují na téměř 60% účast členů na vzdělávacích programech. Z těchto výsledků mohu konstatovat, že zájem o teologické vzdělávání má stále *zvyšující tendenci* jak u vedoucích sborů (pastorů), tak u laiků. Také to ukazuje na změnu myšlení u obou skupin v otázce důležitosti se teologicky vzdělávat. Možná k tomu přispívá trend dnešní doby, který přikládá stále větší význam vzdělanosti.

Z šetření mohu dále vyvodit, že více než o vybudování teologických odborníků z laiků jde pastorům o *praktické dovednosti a o živou Boží moc v životě věřících*. Je rozdíl mezi tím, jakým způsobem se snaží AC vzdělávat skrze svůj oficiální vzdělávací systém na akademické úrovni a jak jsou vzdělávání jednotliví věřící ve sborech.

Nejpoužívanější materiály, ze kterých jednotlivé sbory čerpají, jsou materiály GU (dříve ICI). GU nabízí materiály, které jsou rozděleny podle náročnosti: od evangelizačních materiálů po doktorandské studium. Z výpovědí pastorů, kteří usilují u členů především o praktické využití znalostí v běžném životě, mohu usuzovat, že sbory používají materiály na nižší úrovni, které mají člena především vyzbrojit do každodenního života s Bohem. Nejvyužívanější formou vzdělávání jsou nedělní bohoslužby a skupinky.

8. Organizace působící při Apoštolské církvi s vlastním vzdělávacím programem

V úvodu této práce bylo zmíněno, že vedení AC vidí proces předávání hodnot a biblického učení jako velice důležitý pro zachování živé víry v Boha. Při AC vznikly organizace, které se snaží tyto procesy naplnit skrze své vzdělávací programy.

Jedním z jejich hlavních cílů je výchova, skrze kterou se snaží dovést člověka k nějakému cíli (víře), přičemž tento proces je dlouhodobý. Vlastimil Pařízek ve své knize *Obecná pedagogika* píše: „Výchova probíhá od narození člověka po celý jeho život a můžeme mluvit dokonce o prenatální výchově.“⁴⁵ Text ukazuje, že výchova, ale tak i vzdělávání je celoživotní proces pro člověka v jakémkoli věku.

Při výchově je vždy účasten vychovávající (pedagog, pastor, rodič atd.), vychovávaný (dítě, dospělý) a to, čemu se člověk učí.⁴⁶ Odborná literatura také uvádí, že „pedagogika a andragogika (vzdělávání dospělých)“ znamená doprovázení člověka při jeho cestě za vzděláním, poznáním a pochopením světa.⁴⁷ Ve světle těchto pojmů můžeme křesťanskou výchovu chápat jako *doprovázení člověka při jeho cestě za poznáním víry*. Již Jan Amos Komenský zahrnoval do cíle výchovy *pěstování zbožnosti a dobrých mravů*.⁴⁸

V následujících kapitolách bych se rád věnoval organizacím Teen Challenge a Royal Rangers, ve kterých se realizují výchovné, ale i z části vzdělávací programy pro naplňování výše uvedených cílů.

⁴⁵ PAŘÍZEK, Vlastimil, *Obecná pedagogika*, s. 5

⁴⁶ Tamtéž

⁴⁷ BENEŠ, Milan. *Andragogika*, s. 11

⁴⁸ SOMR, Miroslav a kolektiv, *Dějiny školství a pedagogiky*, s. 44

8. 1 Teen Challenge

Jistě jsme se každý z nás setkali např. s bezdomovci, narkomany, prostitutkami apod. I těmto skupinám lidí, které jsou na pokraji společnosti, chce AC nabídnout pomoc. Vedení AC si uvědomovalo, že tyto skupiny lidí potřebují odbornou pomoc a musí mít svůj denní „ozdravný“ program, aby došlo ke změně v jejich životech. Proto vzniká v roce 1994 organizace Teen Challenge (TC) při AC. Dnes TC provozuje osm kontaktních center v sedmi městech.⁴⁹

Cílem je pomoci lidem řešit jejich základní problémy, které je dovedly až k závislosti. Program se opírá o křesťanské hodnoty pohledu na člověka a svět kolem něj. TC není jen typickou psychoterapeutickou komunitou, ale programem, který je svým charakterem křesťanský a snaží se lidem pomoci obnovit základní lidské hodnoty, jako jsou úcta, sebeúcta, láska, odpuštění, zdravý morální standard, zodpovědnost, schopnost vytvářet zdravé vztahy a pracovní návyky.⁵⁰

8. 1. 1 Oblasti působení

Světová zdravotnická organizace (WHO) definuje zdraví (a tak nepřímo i člověka a jeho potřeby) *jako stav dokonalé fyzické, psychické, sociální a spirituální pohody*, která je výsledkem souladu vzájemného působení organismu a prostředí.⁵¹ Do programu TC přicházejí klienti, kteří jsou drogově i jinak závislí, jejich fyzický stav není zcela v pořádku kvůli užívání návykových látek, klienti mají psychické poruchy a nefunkční sociální vztahy. TC se snaží v těchto jednotlivých oblastech pozitivně působit na klienta.

⁴⁹ <http://www.teenchallenge.cz/cs/teen-challenge/historie-teen-challenge>

⁵⁰ Časopis Život v Kristu 12/2009, článek Teen Challenge – patnáct let růstu, s. 4

⁵¹ DOČKAL Jan, Člověk v současném světě, s. 63

Filosofii TC je přinášet evangelium závislým lidem a na základě biblických principů a víry v Boha jim pomoci naučit je řešit jejich problémy a žít plnohodnotný a zodpovědný život.⁵²

Vzhledem k náročnosti programu pro klienty se vedení TC v první řadě snaží proměnit klientovu motivaci, aby dané nároky a úkoly chtěl zvládnout a nedošlo k předčasnému odchodu. Pokud se toto podaří, tak se klienti učí trénovat své tělo a mysl k tomu, aby dělali to, co přispívá k nejlepším výkonům a odbourali nezdravé návyky těla a mysli, které těmto výkonům odporují.⁵³ Klienti procházejí ucelenými studijními programy (Bod obratu I a II, edukativním programem Davida Battyho), které jim pomáhají v získání nových návyků a postojů, které jim v budoucnu dovolí plnou abstinenci.⁵⁴

8. 1. 2 Výchovné a vzdělávací procesy

Ve svém charakteru je TC *výchovným* (působí na procesy lidského učení s cílem přeměny člověka po tělesné i duševní stránce) a *vzdělávacím* střediskem (učení se během výuky, ve kterém si osvojuje postoje, dovednosti a znalosti) s křesťanským zaměřením.

TC používá 3 formy učení, kterými působí na změnu života klienta. Jedná se o *kognitivní*, *afektivní* a *psychomotorické* učení. Tyto druhy učení pomáhají klientovi získat teoretické znalosti v oblasti Bible a jejich aplikace⁵⁵, správný pohled na sebe, své okolí, mít kladný vztah k práci a postavit se k životním situacím a dále zlepšit dovednosti, které spočívají na obratnosti a koordinaci.⁵⁶

⁵² Časopis Život v Kristu 12/2009, článek Teen Challenge - patnáct let růstu, s. 7

⁵³ LÁNÍK David, Pedagogický model Teen Challenge, bakalářská práce, s. 18

⁵⁴ <http://apostolskacirkev.cz/view2.php?rstema=28&stromhmenu=6:22:28>

⁵⁵ SHAW Ronald, Základy vyučování, s. 108

⁵⁶ Tamtéž

Podle toho, že do střediska TC přicházejí lidé, kteří se učí znovu získávat zdravé návyky, tak výchovný proces je u klientů nastartován ve chvíli, kdy nastoupí do programu. Cílem je, aby se tito lidé dokázali znovu zapojit do společnosti, aby se změnil jejich hodnotový systém a stali se duševně zdravými, citově vyváženými, sociálně zaopatřenými, fyzicky funkčními a duchovně živými lidmi. Výchova ve svých nesčetných podobách má společný rys v tom, že kultivuje vztah člověka ke světu, tj. k přírodě, ke společnosti i k sobě samému.⁵⁷

8. 1. 3 Výcvikový program Teen Challenge

Z toho, co bylo uvedeno, vyplývá, že práce s těmito skupinami lidí není jednoduchá. Jelikož je těchto lidí mnoho (což nám dokládají statistiky léčebných středisek), je také velká potřeba školených odborníků, kteří s nimi budou umět kvalifikovaně pracovat. Toho si je i vedení TC vědomo, a proto v roce 2006 otevřelo první ročník *Výcvikového programu pro budoucí pracovníky*. Tento program se zapojuje do mezinárodního vzdělávacího institutu TCIMI (Teen Challenge International Ministry Institute).⁵⁸

Jedná se o program - *Výcviková škola* – která slouží pro vzdělávání budoucích pracovníků TC, kteří budou schopni stát zodpovědně ve službě narkomanům, gamblerům, psychicky narušeným lidem aj. „Studenti“ tohoto programu se během roku seznamují s prací v TC pod vedením odborného vedoucího. Stejně jako všechny programy TC je výcvikový program TC založen na učednickém modelu.⁵⁹

Jako v každém jiném protialkoholovém a protidrogovém středisku je

⁵⁷ PAŘÍZEK Vlastimil, *Obecná pedagogika*, s. 7

⁵⁸ <http://www.teenchallenge.cz/cs/programy-teen-challenge/vycvikovy-program-tcimi>

⁵⁹ <http://www.teenchallenge.cz/images/stories/dokumenty/prirucka-vycvikove-skoly.pdf>, s.2

práce s klienty velice namáhavá a vyžaduje ze strany pracovníka silnou disciplínu. K tomu, aby ji student výcvikového programu TC získal, slouží pravidla, kterými se musí řídit. Avšak výcvikový program není založen pouze na souboru pravidel, ale na *křesťanských hodnotách a principech*. Etické normy, kterými se TC řídí, pomáhají ke společnému životu v dobrých vztazích a učí smysluplné týmové práci.⁶⁰

Nejen výcvikový program je založen na učednickém modelu (méně zkušený následuje zkušenějšího, který je pro něj určitým vzorem), ale tento princip funguje i mezi pracovníkem TC a klientem. Klient vzhlíží k pracovníkovi jako ke vzoru v chování, v mluvení apod. To vede pracovníka k morálním závazkům vůči klientovi. Je to stejné jako když rodič zakazuje svému dítěti kouření, a přitom sám vykouří krabičku cigaret za týden. Vytrácí se důvěryhodný a výchovný efekt. Proto nejen pracovník TC, ale snad každý, kdo je vzorem (ať ve škole, v práci nebo doma), by se měl chovat tak, jak radí druhému.

8. 2 Royal Rangers

Zatímco Teen Challenge vzniklo z potřeby pomoci lidem závislým na návykových látkách či hracích automatech, prostitutkám a jiným, Royal Rangers (RR) vzniká především z důvodu *prevence*, aby se mladí lidé do takovéto situace vůbec nedostali.

RR je založen jako účelové zařízení Apoštolské církve a dne 16. dubna 1996 byl registrován Ministerstvem vnitra ČR jako občanské sdružení pod číslem: II/s-OS/1-29 754/96-R.⁶¹

Royal Rangers (RR) se soustředí ve svém výchovném a vzdělávacím procesu především na děti. Pro naplnění svých cílů využívá zážitkových

⁶⁰ <http://www.teenchallenge.cz/images/stories/dokumenty/prirucka-vycvikove-skoly.pdf>, s. 3

⁶¹ Royal Rangers, Výroční zpráva 2010, s. 2

aktivit, ale nejedná se jen o aktivity s cílem zaměstnat děti, ale především je záměrem *systematicky vyučovat hodnotám*, které mění charakter.⁶² Cílem výchovy je budování dítěte po všech jeho stránkách, tedy duchovně, duševně, sociálně i tělesně. Tento vzor RR odvozuje z biblického textu Lukáše 2, 52: „*Ježíš prospíval na duchu i na těle a byl milý Bohu i lidem.*“ RR připravuje děti systematickým vyučováním na budoucí službu, aby se z vychovávaných stali vychovatelé.

Národní rada Royal Rangers v ČR jako ústřední orgán koordinuje práci RR na národní úrovni, připravuje literaturu, organizuje výcvikové tábory a školení pro vedoucí, celostátní a mezinárodní akce pro děti a konference velitelů.⁶³

8. 2. 2 Charakter práce

„*Jak byste chtěli, aby lidé jednali s vámi, tak vy jednejte s nimi; v tom je celý Zákon, i Proroci.*“⁶⁴ Takto vyučuje Ježíš Kristus své učedníky správnému chování ke všem lidem bez rozdílu. Tato slova se také nazývají zlatým pravidlem a RR je považuje za základní pravidlo, podle kterého se řídí ve všech svých programech. Toto pravidlo vede lidi v RR jak k vhodným vztahům mezi sebou, tak ke svému okolí.

Cílem práce RR je zdravý a rozhodný mladý člověk se správným žebříčkem hodnot, který je připraven zvládnout každou životní situaci, má odvahu odmítnout negativní jevy, je ochoten rozvíjet své nadání, prohlubovat vědomosti a zaujmout své místo ve společnosti s postojem „žít nejen ke svému prospěchu“.⁶⁵ RR je také misijně zaměřený a z toho vyplývá další jejich cíl, a

⁶² Manuál pro vedoucí, s. 2

⁶³ tamtéž

⁶⁴ Bible, Písmo svaté Starého a Nového zákona. Český ekumenický překlad

⁶⁵ http://www.royalrangers.cz/?page_id=90

to získat děti pro Krista a naučit je sloužit nejen v RR, ale především je začlenit jako služebníky v církvi.⁶⁶

Zlaté pravidlo i cíle naznačují, že stěžejním pilířem práce RR není jen učit děti pouhým poučkám a znalostem, ale především vybudovat jejich *charakter na znalostech Bible* a jejich následné převedení do praxe. Nejde jen o teoretickou znalost Bible, ale taktéž o vztah s Bohem. Skrze své programy chce RR vybudovat u mladých lidí smysl pro týmovou práci a ukázat, že křesťanský život nemusí být nudný.

8. 2. 3 Výcvikové programy pro vedoucí

Vzhledem k cílům, které RR má stanové je patrné, že potřebují *připravit vedoucí* (velitele předních hlídek, kmenů), kteří budou systematicky pracovat na jejich naplnění. Je jasné, že i zde platí stejné pravidlo silného vzoru, které bylo uváděno u Teen Challenge. Aby vedoucí mohl předávat a naplňovat cíle i hodnoty dětem, musí budovat především svůj *charakter a duchovní život*. „*Na to mysl, v tom žij, aby tvůj pokrok byl všem patrný. Dávej pozor na své jednání i na své učení. Buď v tom vytrvalý. Tak posloužíš ke spasení nejen sobě, ale i svým posluchačům.*“ 1. Timoteovi 4:15 – 16.

„Vedoucí na sobě musejí pracovat a dále se vzdělávat. Účelem vzdělávání vedoucích je to, aby vedoucí rozvíjel své schopnosti a vědomosti a také, aby nabýval nové zkušenosti. Nejúspěšnější vedoucí jsou ti, kteří se pravidelně a komplexně vzdělávají.“⁶⁷

RR rozděluje budování: a) *dospělé* a b) *juniorské* vedoucí. Pro každou skupinu vedoucích organizuje jiné vzdělávací programy, které je mají připravit na službu jak v RR, tak v církvi ve sboru. Také jsou tyto programy

⁶⁶ Časopis Život v Kristu 6/2011, článek Historie Royal Rangers, s. 4

⁶⁷ Příručka pro Vedoucí Discovery Rangers, s. 4

přizpůsobeny jejich věkové hranici a tělesné zdatnosti.

Ad a)

Pro vybudování dospělých vedoucí slouží vzdělávací programy - „*Národní výcvikový tábor I a II*“ a „*Národní konference*“. Tyto programy pomáhají vedoucím získat dovednosti v práci s dětmi, základy bezpečnosti či umět připravit program pro děti. Dále rozvíjejí jejich duchovní oblast, učí se lekce pastorační, ale také jak používat dary Ducha svatého ve službě. Dvakrát do roka se vedoucí scházejí na Národní konferenci, kde se řeší provozní záležitosti. Vystupují lektoři, kteří budují vedoucí v oblastech, které RR vidí jako podstatné (např. policejní mluvčí seznámila vedoucí s problematikou zneužívání dětí – jak řešit takovéto situace).

Ad b)

Národní rada RR si uvědomuje, že výchova dobrého a věrného vedoucího musí začít dříve než v jeho 18ti letech. Celá koncepce vzdělávání dětí je založena na *výchově a motivaci ke službě*. Juniorští vedoucí jsou budováni ke službě skrze *Výcvikové tábory*. Ty jsou zejména zaměřeny na praktické znalosti a dovednosti, získané na speciálním výcviku na divoké vodě, v horách nebo na zimním táboření.⁶⁸ Náplní jsou také studijní lekce zaměřené na zodpovězení základních otázek (Počítá se mnou Bůh? Jaké je moje místo v RR a sboru? Co mohu prakticky dělat?).

⁶⁸ Časopis Život v Kristu, článek Historie Royal Rangers, s. 5

9. Závěr

O důležitosti se vzdělávat není v dnešním světě pochyb. Předmětem práce bylo zjistit, jak se s tímto tématem vypořádává Apoštolská církev.

V práci jsem se snažil dokázat, že Apoštolská církev má zvyšující tendenci ve zkvalitnění svého systému vzdělávání, který je směřován ke každé věkové skupině. Rovněž jsem chtěl zjistit, jakých výsledků chce vedení sborů Apoštolské církve dosáhnout skrze vzdělávací procesy u laiků.

Výsledky této práce ukazují na *dvě hlavní roviny vzdělávání v AC*, které ale nejsou jedinými. První je na *akademické úrovni*, která je zajištěna biblickou školou v Kolíně (VOŠMT), a druhá *jednotlivými sbory AC* na místní úrovni se samostatnými organizacemi pracující při AC. Ze skutečností uvedených v práci vyplývá, že vedení církve má zájem zkvalitňovat svůj vzdělávací systém a také se mu to daří. Biblickou školu jako centrum vzdělání považuje vedení církve stále za jednu ze svých priorit.

Tato stanoviska vyvozují z výsledku svého zjištění. Tedy že AC již od svých začátků, někdy kolem 60. let 20. století (tehdy ještě pod názvem Rozhodní křesťané letniční v čele s Rudolfem Bubikem) viděla potřebu své členy vzdělávat v teologii. Důvody byly zcela pragmatické. Bylo potřeba sjednotit učení v církvi a vybudovat služebníky, kteří by dovedli vést stávající sbory a zakládat nové. Proto Rudolf Bubik investoval svůj čas, energii a také riskoval svobodu, aby mohl založit biblickou školu a nakladatelství a nechat překládat knihy, které se poté distribuovaly do každé rodiny. Tím letniční církev upevňovala svou doktrínu a zabezpečila jednotu v učení.

Zkvalitňování vzdělávacího systému můžeme pozorovat na tom, že ihned po roce 1989 se *ustanovuje oficiálně biblická škola*, na které se zprvu vyučuje s materiály na *základní úrovni*. Ty sloužily k budování pevných

křesťanských základů. Na to navazovaly soubory studijních materiálů, které byly především zaměřeny na *výchovu vedoucích* v církvi. Posun kupředu vidíme i na situaci, kdy vedení církve v roce 1996 stálo před důležitou otázkou, zda biblická škola bude *pokračovat dál či nikoli*. Vyplývalo to ze změny zákona z tohoto roku, který rušil všechna pomaturitní studia. Školy tohoto typu tak stály před rozhodnutím buď ukončit svou činnost nebo pokračovat jako vyšší odborná škola. Po zvažování se vedení AC rozhodlo *pokračovat* s biblickou školou, byl podán projekt studia na vyšší odborné škole, který ministerstvo školství schválilo. I z toho vidíme, jakou prioritu toto vzdělávací centrum má pro vedení církve. Další důležitý moment v historii biblické školy přišel v roce 2008. Univerzita ve Springfieldu ve státě Missouri v USA zvaná Global University nabídla biblické škole možnost *studovat jejich vysokoškolské materiály*. Biblická škola se proto stala konzultačním střediskem Global University a to zaručuje českému studentovi možnost získat bakalářský titul B.A. (bakalář svobodných umění) v oboru teologie zde v ČR. Tímto propojením může studium na škole vybavit studenta do služby v církvi a misii ještě lépe. Toto jsou fakta, která jasně ukazují, že vedení církve má jednak zájem na zachování biblické školy a také usiluje o zvyšování její vzdělávací úrovně.

Zde jsou další fakta, která ukazují na zájem ze strany církve zkvalitňovat svůj vzdělávací systém: Za prvé, i po změně vedení v AC v roce 2008, kdy Rudolf Bubik předává svůj biskupský úřad Martinu Moldanovi, je biblická škola stále *považována za oficiální vzdělávací centrum pro AC*. Za druhé, vedení církve *financuje* provoz budov (k budově školy patří také budova domova mládeže) a také se podílí na financování překladů nových vzdělávacích materiálů.

Druhou část cíle (*rozšiřování nabídky vzdělávacího systému pro každou*

věkovou skupinu) můžeme pozorovat na proměně vnímání, že vzdělání je pouze záležitost duchovních. Na začátku biblická škola sloužila jen pro vzdělávání duchovních (pastorů), ale postupně od jejího povolení po sametové revoluci začíná nabízet teologické vzdělání těm členům, kteří se připravují na duchovní službu v církvi. Postupem doby otvírá vedení církve dveře biblické školy nejen budoucím služebníkům v církvi, ale i těm, kteří neaspírají na duchovenskou službu, ale mají *zájem na osobním růstu* v teologických otázkách. Důkazem, že dveře pro akademické studium jsou otevřené opravdu všem, je fakt, že biblická škola v roce 2008 začala nabízet distanční studium. A dokonce byla nedávno překročena hranice pomaturitního vzdělání a biblickou školu mohou studovat i žáci středních škol. Tím vedení církve dává jasně najevo, že teologické vzdělání není vyhrazeno jen duchovním pracovníkům, ale je pro všechny křesťany.

Apoštolská církev dále pracuje s lidmi, kteří prozatím nemohou dosáhnout vyššího stupně vzdělání, jelikož se snaží zbavit škodlivých závislostí. V této oblasti vedení AC pomáhá organizaci Teen Challenge, která má svůj vzdělávací systém. Tento program je přínosný pro AC, ale i pro společnost tím, že pracuje s lidmi, které se snaží zapojit do běžného života, pracovního procesu a poskytnout jim základní biblické vzdělávání, skrze které jsou vedeni k osobní víře v Boha.

Oblast vzdělávání vedoucích mládeže a mládežníků zajišťuje Odbor mládeže AC (OMAC) pomocí Impulzů, Sjezdů mládeže a Kristfestů. Tato věková skupina (14 – 18 let) je nejvíce vzdělávána a povzbuzována v *upevňování víry v Boha* se zaměřením na *evangelizaci*. Jejich největší přínos pro AC je motivovat mládež k dynamické práci přizpůsobující se dnešnímu mladému člověku ve společnosti, objevování nových možností evangelizace a zapojení se do učednického procesu.

Vedle toho pracuje přidružená organizace při AC Royal Rangers, která taktéž pracuje s mládežníky, ale především je zaměřená na děti školního věku (7 – 18 let). RR se liší od předešlých systémů především tím, že pro předávání křesťanských principů a hodnot používá *volno-časové aktivity*, které nemají pouze dítě zaměstnat, ale především z něho vybudovat služebníka pro církev, aby jednou mohl vyučovat druhé. Dalším přínosem je, že vedle teoretických znalostí jsou vzdělávání v *praktických dovednostech* (např. znalost první pomoci, schopnost orientovat se v přírodě atd.). Programy RR jsou otevřeny jak pro věřící tak pro nevěřící děti a nově příchozí se může kdykoli během roku zapojit. RR tedy doplňuje vzdělávací projekty OAMCu určené pro budování a výchovu dětí a mládeže v AC.

Děti v předškolním věku mají také svůj výchovný program - besídky, který doplňuje a zároveň uzavírá vzdělávací oblast *všech věkových kategorií*. Není to okrajová záležitost, neboť z uvedeného dotazníku je patrné, že besídky jsou druhou nejpoužívanější formou jak vzdělávat děti v předškolním a školním věku. Děti tak potřebují zvláštní péči a pomoc ve svém lidském a duchovním růstu.

Dále jsem se v práci zabýval otázkou, jak se staví AC ke vzdělávání laiků (členů sborů) a mým cílem bylo zjistit, *jakého výsledku chce u nich vedení sborů dosáhnout*. Bylo uvedeno, že mnozí členové AC byli v minulých letech nedůvěřiví vůči akademickému vzdělávání. Z dotazníkového šetření jsem zjistil, že zájem laiků o vzdělání se od předešlých let značně zvýšil. Vedoucí 33 sborů (z celkových 43) považují vzdělávání členů za důležité. Taktéž výsledek účasti laiků na vzdělávacích programech, který se blížil k 60%, ukazuje na zvyšující důvěru ke vzdělávání u laiků.

Uváděl jsem výsledky tohoto šetření, které jednak ukazují na rozmanitost vzdělávacích forem a také rozmanitost používaných vzdělávacích

materiálů. Uvedu zde jen ty, které převažovaly. Rovněž uvádím cíl vyučování: Sborů neaspirují na to, aby jejich vzdělávací programy plnily funkci „biblické školy“, kde by členové získali akademický titul. Z toho vyplývá, že vedoucí sborů tak *nechtějí mít teologické odborníky, ale spíš členy, kteří budou získané informace uplatňovat v každodenním životě víry*. To je i patrné z nejčastějších uváděných forem vzdělávání. První byly uvedeny nedělní bohoslužby se skupinkami, poté to byly mládežnická a dětská setkávání (besídky) a až na třetím místě byla uvedena biblická hodina, která je určitou obdobou biblické sborové školy, jejímž cílem je předávání systematického teologického vzdělávání. Nejčastějšími materiály byly uvedeny skripta ICI z dílny Global University, které se také používají na biblické škole. Jedná se o základní materiály, které upevňují lidi ve víře či jim pomáhají k osvojení si základních teologických pravd.

Věřím tedy, že se mi podařilo dokázat, že vzdělávací systém v AC se stále zkvalitňuje, jelikož z ilegální biblické školy za totalitního komunistického režimu vyrostla škola, která ze začátku nabízela druhou maturitu, poté vyšší odborné vzdělání a nyní i bakalářský titul. Tento posun také ukazuje na zkvalitňování vzdělávacích materiálů, podle kterých se vyučuje, a na které vedení církve uvolňuje finanční prostředky pro jejich překlady. Druhou část cíle (doložení rozšiřování nabídky pro každou věkovou skupinu) se mi také podařilo dokázat, jelikož biblická škola jako hlavní vzdělávací centrum AC nabízí denní tříletý program, dále umožňuje členům studovat distančně (pro jakoukoli horní věkovou skupinu) a také nabízí studium teologie středoškolákům. Vzdělávání a výchova se k mládežníkům a k těm nejmenším dostává pomocí národní práce RR, projektů OMACu a sborových besídek. Výsledek druhého cíle je, že vedení sborů vyžaduje mít laiky odborně školené, ale nikoli pro akademickou obec, nýbrž pro každodenní křesťanský život.

Výsledek ale také ukazoval na zvýšený zájem o teologické studium.

10. Seznam použité literatury

1. BENEŠ, Milan. *Andragogika: pedagogika*. Praha : Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2580-2
2. *Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona*. Český ekumenický překlad. 12. vydání. Praha: Česká biblická společnost, 2001. ISBN 80-85810-28-X.
3. BUBAN, Milan. Naše pomoc je ve jménu Hospodina. *Časopis Apoštolské církve: Život v Kristu*. 2008, 20, 1.
4. BUBIK, Rudolf. *Historie letničního hnutí : I. Autentické dokumenty*. Albrechtice: Křesťanský život, 2005. ISBN 80-7112-102-9
5. BUBIK, Rudolf. *Skutky apoštolské : Slavné dědictví Božího lidu a jak z něj čerpat*. Albrechtice : Křesťanský život, 2005. 65 s. ISBN 80-7112-106-1.
6. DOČKAL, Jan. *Člověk v současném světě*. Středokluky : Zdeněk Susa, 2008. ISBN 978-80-86057-53-8
7. FALDYNOVÁ, Ida. *Cesta k VOŠMT*. Kolín, 2002. Absolventská práce. Vyšší odborná škola misijní a teologická.
8. HORTON, Stanley M. a kolektiv. *Systematická teologie*. Albrechtice : Křesťanský život, 2001. ISBN 80-7112-069-3
9. KALETA, Jan a kol. *Církev bratrská na Těšínsku*. In *Jubilejní sborník Církve bratrské : Sto let ve službě evangelia 1880 - 1980*. Praha: Církev bratrská, 1980.
10. KLABEČKOVÁ, Klára. *Historie letničního hnutí v Českých zemích*. Kolín, 2001. Absolventská práce. Vyšší odborná škola misijní a teologická.

11. LÁNÍK, David. *Pedagogický model Teen Challenge*. Šluknov, 2007. Bakalářská práce. Universita Karlova v Praze, Evangelická teologická fakulta.
12. OSWALD, Robert. Royal Rangers misijní organizace pro děti. *Časopis Apoštolské církve: Život v Kristu*. 2011, 23, 6.
13. PAŘÍZEK, Vlastimil. *Obecná pedagogika*. Praha, 1991. ISBN 80-7066-339-1
14. RONALD, Shaw. *Základy vyučování* (Věra Dvořáková). 3. vyd. přel., Springfield: Global University, 2001. ISBN 1-56390-054-8
15. SLEPIČKA, Pavel. Teen Challenge - patnáct let růstu. *Časopis Apoštolské církve: Život v Kristu*. 2009, 21, 12.
16. SOMR, Miroslav a kol. *Dějiny školství a pedagogiky*. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1987. ISBN neuvedeno.
17. ZOPFI, Jakob. ... *na všeliké tělo!* Albrechtice : Křesťanský život, 1997. ISBN 8071120421

Internetové odkazy

18. *Apologet.cz* [online]. 1997 [cit. 2011-10-16]. Biblická apologetika. Dostupné z WWW: <<http://www.apologet.cz/?q=articles/category/19-cirkevni-historie/id/53-strucny-prehled-historie-letnicniho-a-charismatickeho-hnuti>>.
19. *Apoštolská církev Česká republika* [online]. 2010 [cit. 2011-10-24]. Sbory Apoštolská církev. Dostupné z WWW: <<http://apostolskacirkev.cz/view2.php?rstema=13&stromhlmenu=6:13>>
20. *Apoštolská církev Česká republika* [online]. 2006 [cit. 2011-11-20]. Teen Challenge. Dostupné z WWW: <<http://apostolskacirkev.cz/view2.php?rstema=28&stromhlmenu=6:22:28>>.
21. *Global University* [online]. 2008 [cit. 2011-11-10]. Metoda distančního studia. Dostupné z WWW: <<http://globaluniversity.cz/metoda-distančního-studia/>>.
22. *Global University* [online]. 2009 [cit. 2011-11-10]. Co je bakalářské studium?. Dostupné z WWW: <<http://globaluniversity.cz/studijni-programy/co-je-bakalarske-studium/>>.
23. KANTOR, Miroslav. *Go east* [online]. 2008 [cit. 2011-09-05]. Některé vybrané aspekty církevní (zvláště protestantské) historie Těšínska. Dostupné z WWW: <http://www.go-east-mission.net/dateien/cz/129_101108.pdf>.
24. *OMAC Odbor mládeže Apoštolské církve* [online]. 2008 [cit. 2011-11-18]. Sjezd mládeže. Dostupné z WWW: <<http://www.mladezac.cz/index.php/sjezd-mladeze/youth-reunions>>.

25. *Royal Rangers Czech Republic* [online]. 2000 [cit. 2011-11-28]. Náš cíl. Dostupné z WWW: <http://www.royalrangers.cz/?page_id=90>.
26. *Royal Rangers* [online]. 2010, aktualizováno středa, 7 září 2011 [cit. 2011-11-25]. Literatura RRI. Dostupné z WWW: <<http://literatura.royalrangers.cz/>>.
27. *Teen Challenge international, Česká republika* [online]. 2005 [cit. 2011-11-20]. Historie Teen Challenge. Dostupné z WWW: <<http://www.teenchallenge.cz/cs/teen-challenge/historie-teen-challenge>>.
28. *Teen Challenge international, Česká republika* [online]. 2006 [cit. 2011-22]. Výcvikový program Teen Challenge pro pracovníky. Dostupné z WWW. <<http://www.teenchallenge.cz/cs/programy-teen-challenge/vycvikovy-program-tcimi>>.
29. *Teen Challenge* [online]. 2006 [cit. 2011-11-22]. Příručka studenta v. p. TC. Dostupné z WWW: <<http://www.teenchallenge.cz/images/stories/dokumenty/prirucka-vycvikove-skoly.pdf>>.
30. Česko. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2004, částka 190, s. 1-63.

11. Přílohy

11. 1 Seznam studijních pomůcek

1. Discovery Rangers - Příručka vedoucího : Discovery Rangers. In *Zdroje informací pro vedoucí Discovery Rangers*. Nevydané materiály pouze pro interní účely : [s.n.], neuvedeno. s. 65.
2. Kongregace pro klérus. *Všeobecné direktorium pro katechizaci*. Praha : Sekretariát české biskupské konference, 1998.
3. Royal Rangers : Misijní služba. In *Naše misije*. Nevydané materiály pouze pro interní účely : [s.n.], neuvedeno. s. 15.
4. Royal Rangers v ČR : Výroční zpráva 2010. In *Royal Rangers v ČR*. [s.l.] : [s.n.], 2010. s. 15.
5. Vyšší odborná škola misijní a teologická : Matrika LBA a VOŠMT. In *Přehled studentů a absolventů v letech 1994 - 2010*. Nevydané materiály pouze pro interní účely : [s.n.], 2010.

11. 2 Slovníček pojmů

- *Mluvení v cizích jazycích* – jinak glosolálie, je modlitba věřícího člověka „řečí“, které nerozumí. Je považováno za dar od Boha.
- *Charismata* – jsou dary Ducha svatého, které udělí křesťanům pro zvláštní službu.
- *Eschatologie* – nauka o posledních věcech.
- *Mládež* – mládežnické setkávání s duchovním programem. Strukturu mládeže stanovuje její vedoucí, což může být nejstarší a nezkušenější mládežník, který je určen vedením sboru.
- *Besídka* – duchovní program pro děti, také se uvádí nedělní škola. Je zaměřena na děti předškolního a školního věku. Může ji vykonávat člen sboru (laik), který je pro tuto službu vedením sboru ustanoven. Besídka je provozována paralelně s nedělní bohoslužbou.
- *Bohoslužba* – setkání křesťanů s cílem poslechnout si kázané Boží slovo. Je uskutečňována každou nedělí a organizována vedením sboru (prvním a druhým pastorem, členy rady starších).
- *Skupinka* – setkání malé skupiny křesťanů (většinou 5 – 10 členů) s cílem se sdílet nad Božím slovem. Většinou svým tématem navazuje na nedělní bohoslužbu, tedy je organizována každý týden. Je vedena vedoucím (může být duchovní pracovník, ale i laik), který je ustanoven vedením sboru. Místo setkávání si každý sbor určuje sám podle možností, většinou ale bývají v nějaké domácnosti.
- *Biblická hodina* – sborová vzdělávací aktivita, která splňuje funkci sborové biblické školy se zaměřením na systematickou výuku teologie. V církvi je ustanoveno 5 služebností a jedna z nich je učitel. Tento člověk má na starost vzdělávání sboru. Biblická hodina je určena pro

dospělé věřící. Každý sbor si stanovuje sám, jak často jsou organizovány.

- *Laik* – běžný věřící, který nestojí v duchovenské službě.
- *Evangelizace* – činnost různého zaměření, jejímž cílem je předat nevěřícím lidem biblickou zvěst o zmrtvýchvstání Ježíše Krista. Nejpoužívanější forma je mluvené slovo, ale také scénka.
- *Evangelium* – dobrá zpráva, která sděluje, že Ježíš Kristus zemřel na kříži za hříchy všech lidí, třetího dne vstal z mrtvých a byl vyvýšen do nebes, kde sedí po pravici svého Otce.

11. 2 Stručná historie Apoštolské církve v datech

rok	událost
1901	Vznik letniční církve v ČR.
1908	Vznik letniční skupiny v Čechách „Záchranný spolek Tábor“.
15. 7. 1910	Vznik letniční skupiny na Těšínsku „Spolek pro rozhodné křesťany“.
25. 11. 1989	Vznik Apoštolské církve. Rudolf Bubik ustanoven do úřadu biskupa.
1991	Vznik prvního vzdělávacího kurzu LightForce.
19. 5. 1992	Letniční biblická akademie „LBA“ zařazena ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR.
1994	Vznik organizace Teen Challenge
16. 4. 1996	Vznik občanského sdružení Royal Rangers
1.9.1996	Změna zákona, LBA přejmenovaná na Vyšší odborná škola misijní a teologická „VOŠMT“ a takto je zařazena do sítě škol. Umožňuje používat absolventovi za jménem označení DiS.
1999	Zahájení programu Ezdráš, který je hlavním vzdělávacím programem Apoštolské církve pro duchovní.
2008	VOŠMT nabízí studovat bakalářský program s akademickým titulem B.A.
2008	Martin Moldan ustanoven do úřadu biskupa Apoštolské církve
2011	VOŠMT získala akreditaci pro tříleté vzdělávání v oboru misijní a teologická činnost, započne od 1. 9. 2012.

11. 3 Přehled studentů a absolventů LBA a VOŠMT

Podle domácího sboru AC v letech 1994 – 2010.

Sbory AC	Maturanti	Kurzisté
Bohumín	1	
Brno	10	1
Břeclav	9	1
České Budějovice	2	3
Český Těšín - Agapé	2	2
Český Těšín – křesťanské centrum	2	4
Frýdek - Místek	4	3
Havířov	10	2
Hlinsko v Čechách	2	1
Hodonín	3	1
Hradec Králové	1	
Chomutov	1	1
Jihlava		1
Karviná	6	3
Kladno	2	
Kolín	4	1
Kutná Hora	1	1
Lysá nad Labem	2	1
Oldřichovice	1	
Olomouc	4	4
Ostrava	1	
Polička	1	
Praha – 1. sbor	6	1
Praha – Sbor bez hranic	2	
Prostějov	3	

Třinec	4	2
Uherský Brod	11	3
Ústí nad Labem	1	
Valašské Meziříčí	5	2
Varnsdorf	26	5
Vyškov	5	
Zábřeh	3	2
Zlín	1	
Znojmo	4	1

11. 4 Dotazníkové šetření

č. otázky	otázka	odpověď
1	Prosím uveďte, z jakého jste sboru.	
2	Považujete biblické vzdělávání členů sboru za důležité?	
3	Jaké používáte materiály pro vzdělávání (např. Bod obratu, Kristova škola, ICI kurzy atd.)	
4	Rozlišujete vzdělávání pro stávající členy sboru a nově obrácené?	
5	Jaké formy vyučování používáte pro stávající členy sboru?	
6	Jaké formy vyučování používáte pro nově obrácené lidi?	
7	Na co kladete největší důraz při zmíněných formách vyučování?	
8	Pokuste se procentuálně vyjádřit návštěvnost vašich členů na vzdělávacích programech vašeho sboru.	
9	Považujete za důležité vzdělávání členů (služebníků) AC na celocírkevní úrovni?	
10	Jak byste zhodnotili úroveň vzdělávacích programů v rámci AC (např. VOŠMT, EZDRÁŠ, tematické konference, pastorálky apod.)	
11	Co podle vás v oblasti vzdělávání v AC chybí?	

Dotazník byl rozeslán do 43 sborů Apoštolské církve – odpovědi se vrátily od 33 respondentů.

č. ot.	otázka	odpověď
1	Prosím uveďte, z jakého jste sboru.	
2	Považujete biblické vzdělávání členů sboru za důležité?	33 dotázaných odpovědělo ano
3	Jaké používáte materiály pro vzdělávání (např. Bod obratu, Kristova škola, ICI kurzy atd.)	Bod obratu – 12x Kristova škola – 12x Bible – 6x Kurzy ICI – 21x Vlastní materiály – 11x Full flame – 3x
4	Rozlišujete vzdělávání pro stávající členy sboru a nově obrácené?	Ano - 31 Ne - 2
5	Jaké formy vyučování používáte pro stávající členy sboru?	Nedělní bohoslužby – 33x Skupinky – 33x Biblické hodiny – 18x Semináře – 17 x Mládež – 25x Royal Rangers – 14x Besídky – 26 x Jiné – nejčastější odpověď byla: „osobní pastorec“
6	Jaké formy vyučování používáte pro nově obrácené lidi?	Nedělní bohoslužby – 22x Skupinky – 28x Biblické hodiny – 11x Semináře – 8x Mládež – 11x Royal Rangers – 4x Besídky – 7x jiné – nejčastější odpovědi byly: „kurzy První kroky a učednický model – jeden se věnuje druhému“
7	Na co kladete největší důraz při zmíněných formách vyučování?	Teoretické znalosti Bible – 10x Praktická služba – 24x Osobní rozvoj – 29x Jiné – nejčastější odpověď byla: „osobní vztah s Bohem, který se promítá v praxi věřícího“
8	Pokuste se procentuálně vyjádřit návštěvnost vašich členů na	10% - 1x 20 – 25% - 2x

	vzdělávacích programech vašeho sboru.	30% - 3x 40% - 3x 50% - 5x 60% - 3x 70% - 4x 80% - 4x 90% - 2x 100% - 1x
9	Považujete za důležité vzdělávání členů (služebníků) AC na celocírkevní úrovni?	31 – ano 2 – ne
10	Jak byste zhodnotili úroveň vzdělávacích programů v rámci AC (např. VOŠMT, EZDRÁŠ, tematické konference, pastorálky apod.)	Nejčastější odpověď byla: „úroveň vzdělávacích programů je dobrá a přínosná, přesto někteří by rádi hlubší studium pastoračních záležitostí“.
11	Co podle vás v oblasti vzdělávání v AC chybí?	Nejčastější odpověď byla: „zdá se, že motivace ke studiu a by mohla být větší a více praktického vyučování“.